Ազգ

Azg
armenian daily

28 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1998 ՇԱԲԱԹ # 34 (1537)

Մոսկվան մահափորձ է նյութում Ալիեւի դեմ

Բաքվում հայտարարեց Չեչնիայի փոխնախագահը

ԲԱՔՈՒ, 27 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: Չեչնիայի փոխնախագահ Վախա Արսանովը Բաքվում լրագրողներին հայտարարել է Ռուսաստանի Գենշտաբի գլխավոր հետախուզական վարչության կողմից Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւի դեմ պատրաստվող մահափորձի մասին: Արսանովի խոսքերով, ապագա օպերացիան մշակվում է ռուսական հատուկ ծառայությունների կողմից, որոնք այդ նպատակով ներգրավել են ադրբեջանցի անձանց: Օպերացիայի մշակմանը մասնակցում է նաեւ Մոսկվայում բնակվող մի չեչեն սպա:

Արսանովի կարծիքով, Շեւարդնաձեի մահափորձը եւ Ալիեւի պատրաստվող մահափորձը միեւնույն արմատներն ունեն: Մոսկվայի նպատակն է վերացնել այդ քաղաքագետներին եւ նրանց տեղը ռուսամետ առաջնորդների նստեցնել: Արսանովն ավելացրեց, որ չեչենական կողմը պատրաստ է Ադրբեջանին ցանկացած օգնություն տրամադրել խափանելու Մոսկվայի ծրագրերը: Ավելի վաղ Չեչնիայի ԱԳ նախարար Մովլադի Ուդուգովը հանդես էր եկել համանման առաջարկով եւ պատրաստակամություն հայտնել Ադրբեջան ուղարկել չեչենական հատուկ ջոկատներ՝ ուժեղացնելու Հեյդար Ալիեւի թիկնախումբը:

ՍՈՒՄԳԱՅԻԹ-10

«Հայերն ապրել են, ապրում են, կապրեն»

Միայն թե՝ առանց հիշողության կորստի

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

10 տարի առաջ այս օրերին Արցախի եւ Հայաստանի վերամիավորմանն ուղղված բազմահազարանոց խաղաղ ցույցերին Ադրբեջանը պատասխանեց Սումգայիթյան եղեռնագործությամբ եւ հայերի զանգվածային բռնի տեղահանությամբ, որն այսպես էլ իր անունով չկոչվեց եւ քաղաքական գնահատական չստացավ միջազգային հանրության կողմից: Սումգայիթի փախստականների ոչ մեծ խմբեր հայ հասարակայնության փոքրաթիվ ներկայացուցիչների հետ ամեն տարի փետրվարի 28-ին ոգեկոչում են այդ օրը՝ ծաղիկներ եւ պսակներ դնելով Սումգայիթի, Բաքվի եւ Ադրբեջանի այլ հայաբնակ վայրերի նահատակների հիշատակին Ծիծեռնակաբերդի բարձունքում կառուցված հուշարձանախաչքարին: Այս անգամ ոգեկոչման արարողության նախաձեռնողները՝ ի պաշտպանություն ԼՂՀ համահայկական համաժողով գումարելու կազմկոմիտեն ՀԴԿ նախագահ, ՀՀ նախագահի թեկնածու առաջադրված Արամ Սարգսյանի գլխավորությամբ, սգո երթը տեղափոխել էին փետրվարի 27-ին: Մասնակիցների թիվը 2-3 անգամ գերազանցում էր նախորդ տարվանը, «ցուցանիշը», սակայն դարձյալ անբավարար էր՝ ողբերգական տարեթվի նկատմամբ ցուցաբերվող ուշադրության առումով: Պետությունը դարձյալ «բացակայում էր» (ոմանք տարակուսած էին՝ իշխանությունը փոխվել է, պետության մոտեցումը՝ մնացե՞լ), նախագահի մյուս թեկնածուները՝ նույնպես: Երթին մասնակցում էին Բալահովիտի եւ Բյուրեղավանի դպրոցականներ, որոնք, հուշարձանին չհասած, խմբով հավաստեցին. «Հայերն ապրել են, ապրում են, կապրեն»:

Տես ▸ էջ 2

Փետրվարի 28-ը սգո օր ԼՂՀ-ում

Երեկ ԼՂՀ վարչապետ Լեոնարդ Պետրոսյանի ստորագրությամբ ընդունվել է հանրապետության կառավարության հատուկ որոշում, որտեղ նշվում է. «Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունը այս օրերին խոր ցավով է վերհիշում 10 տարի առաջ փետրվարի 27-28-ին Սումգայիթում պետական մակարդակով կազմակերպված հայ խաղաղ բնակչության զանգվածային ջարդը: Որպես հարգանքի տուրք անմեղ զոհերի հիշատակին ԼՂՀ կառավարությունը որոշում է՝

1. 1998 թ.-ի փետրվարի 28-ը ԼՂՀ-ում հայտարարել սգո օր:
2. ԼՂՀ նախարարություններին, Ստեփանակերտի, շրջանների վարչակազմերին, գերատեսչություններին, հիմնարկ-ձեռնարկություններին՝ [illegible] խոնարհել ԼՂՀ պետական դրոշը:
3. Փետրվարի 28-ին, ժամը 12:00-ին հոտնկայս, մեկ րոպե լռությամբ հարգել եղեռնի զոհերի հիշատակը»:

Հրեական ցեղասպանությունը ժխտելու համար պատմաբանը տուգանվեց

27 ՓԵՏՐՎԱՐ, RFI: Փարիզի դատարանն այսօր ֆրանսիական պատմաբան Ռոժե Գարոդիին դատապարտեց 120 հազար ֆրանկ տուգանքի, ինչը կազմում է շուրջ 20 հազար դոլար: Գարոդին մեղավոր ճանաչվեց մարդկության դեմ նացիստական վարչակարգի գործած հանցագործությունները ժխտել-չճանաչելու մեջ: Իր «Իսրայելական քաղաքականության գլխավոր առասպելը» գրքում Գարոդին առասպել է անվանում այն պնդումը, թե հիտլերյան վարչակարգը ոչնչացրել է 6 մլն հրեաների: Առասպել, որը կոչված է արդարացնելու Իսրայելի բռնությունները Պաղեստինի բնակչության հանդեպ:

ՄՈՍԿՎԱ

Ռուսաստանն ու Ուկրաինան նորից եղբայրնե՞ր

27 ՓԵՏՐՎԱՐ, RFI, BBC: Ռուսաստանի եւ Ուկրաինայի նախագահներ Բորիս Ելցինն ու Լեոնիդ Կուչման Մոսկվայում այսօր ստորագրեցին պայմանագիր երկու երկրների տնտեսական համագործակցության մասին, ըստ որի Ռուսաստանի եւ Ուկրաինայի միջեւ առեւտրի ծավալն առաջիկա տասը տարիների ընթացքում կաճի երկու անգամ: Անցյալ տարի Ռուսաստանի եւ Ուկրաինայի միջեւ առեւտրի ծավալը կազմել է ավելի քան 15 մլրդ դոլար: Կրեմլում Լեոնիդ Կուչման հավաստել է, որ Ուկրաինան մտադիր չէ ընդգրկվել ՆԱՏՕ-ի կազմում: Անցած տարի Ուկրաինան ՆԱՏՕ-ի հետ պայմանագիր էր կնքել հատուկ գործընկերության մասին, որը նախատեսում է կանոնավոր քաղաքական կոնսուլտացիաներ եւ պաշտպանական բնագավառում համագործակցության ուժեղացում: Բորիս Ելցինն ու Լեոնիդ Կուչման ընդունեցին նաեւ համատեղ հայտարարություն, որում համաձայնեցված են երկու երկրների արտաքին քաղաքականության դիրքորոշումները մասնավորապես եվրոպական անվտանգության, ՆԱՏՕ-ի եւ Իրաքի շուրջ իրավիճակի հարցում: Համատեղ հայտարարություն կատարվեց նաեւ ԱՊՀ շրջանակներում համագործակցության զարգացման մասին: Բանակցությունների ընթացքում քննարկվել են ռազմական բնագավառում եւ մասնավորապես միջազգային շուկաներում զենքի վաճառքի հարցում համագործակցելու հնարավորությունները, լուծվել են սեւծովյան նավատորմի հետ կապված վիճելի հարցերը:

ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ

Վ. Օսկանյան. «Ռոբերտ Քոչարյանին չգրանցելը նշանակում է, որ հայ ժողովուրդը Ղարաբաղը ճանաչում է Ադրբեջանի կազմում...»

ԱՐԱՔՍ ՄԱՓԱՐՅԱՆ

Երեկ ժուռնալիստի տանը լրագրողների հետ հանդիպման էին հրավիրել ՀՀ ԱԳ նախարարի պաշտոնակատար Վարդան Օսկանյանը, մամուլի խոսնակ Արսեն Գասպարյանն ու իրավապայմանագրային վարչության պետ Շահեն Ավագյանը: Հանդիպումը միտված էր արտերկրում ընտրությունների կազմակերպմանը եւ քաղաքական իրավիճակին առնչվող խնդիրներին:

Արտաքին գերատեսչության ղեկավարը արտերկրում ընտրությունների անցկացման վերաբերյալ նշեց, որ թելադրված է սահմանադրորեն արտասահմանում ապրող ՀՀ քաղաքացիներին պետք է ընձեռել ընտրություններին մասնակցելու իրավունք: Պատասխանելով այն հարցին, թե ԱԳՆ-ն ինչո՞ւ արտասահմանում հաշվառման կանգնած քաղաքացիների եւ տեղամասերի թվաքանակի վերաբերյալ ԿԸՀ տեղեկանք չի ներկայացնում, Օսկանյանը կարծիք հայտնեց, որ ԿԸՀ-ի քննադատությունն [illegible] է, քանի որ օրենքով որեւէ ժամկետային սահմանափակում չկա. «Մենք հասկանում ենք, որ ժամանակը կարճ է, բայց 30 տարբեր երկրներում այդ բոլորը կազմակերպել եւ միաժամանակ ներկայացնել ընտրատարածքների ընտրական հանձնաժողովների ցուցակներ ժամանակի խնդիր է», նշեց Օսկանյանը, տեղեկացնելով, որ արդեն ԿԸՀ հանձնվել են հիշյալ ցուցակները եւ տեղեկացված են, թե որ քաղաքներում են ընտրություններ անցկացվելու եւ ովքեր են հանձնաժողովի անդամները: Բավականին բարդ է իրավիճակը ընտրողների ցուցակների [illegible], քանի որ ընտրություններին կարող են մասնակցել միայն հյուպատոսական հաշվառման կանգնած քաղաքացիները, իսկ այսօրվա իրավիճակով հյուպատոսական հաշվառման կանգնածների թվաքանակը բավականին քիչ է եւ, ի տարբերություն նախորդ ընտրությունների, այս տարի արտերկրում ապրող մեր քաղաքացիները հաշվառման կարող են կանգնել նաեւ ընտրության օրը (անվճար), ուստի նախապես ընտրողների վերջնական թվաքանակ նշելն անհնարին է: Օսկանյանը տեղեկացրեց, որ ԱԳՆ-ը դիմել է ՌԴ-ին՝ խնդրանքով, որ Մոսկվայից բացի ընտրություններ անցկացվեն նաեւ Սանկտ Պետերբուրգում, Կրասնոդարում, Ռոստովում, Ստավրոպոլում եւ Սամարայում: Սակայն միաժամանակ նշվեց, որ ինչ-ինչ պատճառներով ԿԸՀ-ում ոմանք, բացի Մոսկվայից, չեն ուզում այլ վայրերում ընտրությունների անցկացումը: Այս առումով Օսկանյանը մտահոգվեց, քանի որ խիստ սահմանափակվում են ՀՀ քաղաքացիների հնարավորությունները: Այն երկրում, որտեղ չկան հավատարմագրված ՀՀ դեսպան, դեսպանատուն կամ հյուպատոսարան, ընտրություններ կատարվելու: Որպես օրինակ բերվեց Լեհաստանը, ուր մոտ 100-150 հազար ՀՀ քաղաքացիներ կան, բայց դեսպանատուն չունենալու պատճառով ընտրությունը բացառվում է: Սակայն Չեխիայում եւ Հունգարիայում կանցկացվեն ընտրություններ, քանի որ Վիեննայում ՀՀ դեսպանը հավատարմագրված է նաեւ այդ երկրներում: Միայն Մոսկվայում առ այսօր հաշվառման են կանգնած 5-6 հազար, իսկ ԱՄՆ-ում, մասնավորապես Լոս Անջելեսում մոտ 4-5 հազար քաղաքացիներ:

Տես ▸ էջ 3

Պետ. ՁԼՄ-ների գործադիր տնօրեններ

ԵՐԵՎԱՆ, 27 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Փետրվարի 27-ին տեղի ունեցան ՀՀ կառավարության որոշմամբ ստեղծված Հայաստանի ազգային հեռուստատեսություն, «Նորք» հեռուստաընկերություն, «Հայաստանի ազգային ռադիո», «Արմենպրես» պետական փակ բաժնետիրական ընկերությունների՝ հիմնադիրի կողմից լիազորված անձանց անդրանիկ ժողովները: Լիազորված անձանց ժողովներում ընկերությունների գործադիր տնօրեններ ընտրվեցին Համլետ Գասպարյանը (ՀԱՀ), Արմեն Ամիրյանը (ՀԱՌ), Մեսրոպ Հարությունյանը («Արմենպրես»): «Նորք» հեռուստաընկերության գործադիր տնօրենի պաշտոնակատար նշանակվեց ՀԱՀ-ի գործադիր տնօրենի տեղակալ Սեյրան Շահսուվարյանը:

Ռուսական տանկեր Կիպրոսին

ՄՈՍԿՎԱ, 27 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստանը Կիպրոսին «Տ-80Ու» 40 տանկ է մատակարարելու: Ըստ «Ազատություն» ռադիոկայանի, այս մասին հայտնել է «ՌԻԱ նովոստի» գործակալությունը, վկայակոչելով Օմսկի տարածաշրջանային իշխանություններին, որտեղ գտնվում է ռազմական գործարան, որը Կիպրոսի հետ 20 միլիոն դոլարի պայմանագիր է կնքել: Առաջիկա ամիսներին, ըստ մեկ տարի առաջ կնքված պայմանագրի, Ռուսաստանը պետք է Կիպրոս առաքի «Ս-300» հրթիռներ: Գործարքի ընդհանուր արժեքը 600 միլիոն դոլար է: Թուրքիան կտրականապես առարկում է Կիպրոսի հունական մասին զենքի մատակարարումների դեմ:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Բաքվի նավթի ուղիներից մեկը շրջանցելու է Ռուսաստանը

ՏՈԿԻՈ, 27 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւն այսօր հայտարարել է, թե «դեմ չէ» Կասպից ծովի ավազանի հինգ երկրների ղեկավարների հանդիպմանը՝ այս շրջանի իրավական կարգավիճակը որոշելու համար: Սակայն գտնում է, որ նման գագաթաժողովը պետք է «լավ նախապատրաստվի կառավարությունների մակարդակով»: Հեյդար Ալիեւը հավաստել է, որ Բաքվի շրջանում նավթի հանքավայրերից երկու նոր խողովակաշարերի ուղեգծերը, որոնցից մեկն արդեն կառուցվում է, ենթադրվում է գցել Ռուսաստանի տարածքի շրջանցմամբ: Նա ընդսմին վկայակոչել է Ադրբեջանում նավթի մշակմանը մասնակցող միջազգային կոնսորցիումների տնտեսական նկատառումները:

Ադրբեջանը մեղադրեց Հայաստանին սահմանային միջադեպերի համար

ԲԱՔՈՒ, ՌՈՅԹԵՐ, 27 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Փետրվարի 26-ին Ադրբեջանը մեղադրել է հայկական ուժերին իր տարածքում նոր հարձակումներ իրականացնելու համար. «Իրավիճակը հակամարտության գծի երկայնքով հայկական եւ ադրբեջանական զինված ուժերի միջեւ կտրուկ վատացել է, որպես արդյունք հայկական կողմի գործողությունների», նման հայտարարությամբ հանդես է եկել Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարը: Հայտարարությունում ասվել է, թե փետրվարի 25-ին ադրբեջանական զորքերը ականանետի հարձակման են ենթարկվել Ջեբրայիլ քաղաքի մոտ, որը գտնվում է մոտ 150 մղոն հարավարեւմուտք Ադրբեջանի մայրաքաղաքից: Հայտարարությունում պաշտոնապես ասվել է, որ սահմանագծում վերջին երկու շաբաթվա ընթացքում հարձակումների հետեւանքով երկու ծառայողներ են վիրավորվել, սակայն նախարարության մի աղբյուր, որը խոսել է ինքնությունը չբացահայտելու սկզբունքով, հայտնել է, թե այդ միջադեպերից երկու մարդ է զոհվել եւ հինգ ուրիշներ վիրավորվել են: Հայաստանի պաշտոնյաները ժխտել են Ջեբրայիլի մոտ հայկական ուժերի իրականացրած որեւէ հարձակման մասին տեղեկատվությունը: «Սա զրպարտություն է ադրբեջանական կողմից», հայտնել է Հայաստանի պաշտպանության նախարարության լրատվության ու քարոզչության վարչության նախագահ Էդվարդ Միլիտոնյանը: Ղարաբաղի պաշտոնյաները հայտնել են, թե տեղյակ չեն այդպիսի հարձակման մասին:

digitised by A.R.A.R.@

ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ

Շտաբի նպատակը՝ ազատ ու օրինական ընտրությունների ապահովում

Համակարգում է Վլ. Մովսիսյանը

ԵՐԵՎԱՆ, 27 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Նախընտրական աշխատանքների կազմակերպման ընթացքը ներկայացնելու համար փետրվարի 27-ին մամուլի ասուլիս հրավիրեցին Վլադիմիր Մովսիսյանն ու Աղվան Վարդանյանը: Ինչպես հայտնի է, առաջինը կոորդինացնում է ՀՀ նախագահի թեկնածու Ռոբերտ Քոչարյանի նախընտրական շտաբի, իսկ մյուսը՝ զանգվածային լրատվամիջոցների հետ աշխատանքը:

Նախ նշվեց, որ շտաբը ձեւավորվել եւ աշխատում է փետրվարի 22-ից: Ի դեպ, Վլադիմիր Մովսիսյանը ներկայումս արձակուրդի մեջ է եւ առավոտյան ժամը 9-ից մինչեւ երեկոյան 21-ը աշխատում է շտաբում: Իսկ աշխատանքները, ինչպես ասվեց, ընթանում են մի քանի ուղղությամբ՝ կազմակերպչական, վերլուծական, տեղեկատվական եւ այլն: Շտաբում ընդգրկված են հիմնականում պրոֆեսիոնալ անձինք, որոնք աշխատում են հասարակական հիմունքներով: Պաշտոնապես հերքվեց, որ շտաբի պետ տեղակալներ, որպես այդպիսիք, չունի (այդ թվում նաեւ Գ. Ջհանգիրյանը): Վ. Մովսիսյանի հավաստմամբ, պաշտոնապես որպես գլխավոր խորհրդական իր հետ աշխատում է Դերենիկ Աբրահամյանը, որը հրավիրվել է Մոսկվայից եւ մեծ փորձ ունի ընտրական գործընթացներում:

Ինչ վերաբերում է նախընտրական աշխատանքներին, ապա նշվեց, որ նախաձեռնող 7 խմբերի կողմից սկսվել եւ ավարտին է մոտենում Ռոբերտ Քոչարյանի առաջադրումը պաշտպանելու համար ստորագրությունների հավաքը: Վերջին տվյալներով, արդեն հավաքվել է 217 հազար 300 ստորագրություն, ինչը, սակայն, դեռ ավելանում է: Բացի այդ, հանրապետության բոլոր 10 մարզերում եւ Երեւանի թաղային համայնքներում եւս ձեւավորվել են շտաբներ, որոնք աշխատում են կենտրոնական շտաբի հետ համագործակցված: Պատրաստվում են նաեւ վստահված անձանց ցուցակները յուրաքանչյուր ընտրական հանձնաժողովում մինչեւ 2 հոգու հաշվարկով: Այսինքն, մոտավոր հաշվումներով, եթե հանրապետությունում կլինեն 1600 ընտրական տեղամասեր իրենց հանձնաժողովներով, ապա վստահված անձանց թիվը կանցնի 3200 մարդուց: Գործող օրենքի համաձայն, ցուցակները մարտի 7-ից հետո կներկայացվեն ԿԸՀ՝ վստահված անձանց վկայականներն ստանալու համար: Միեւնույն ժամանակ Ժողովրդավարության ինստիտուտի հետ մեկտեղ աշխատանքներ են տարվում վստահված անձանց համար դասընթացներ կազմակերպելու ուղղությամբ:

Նախապատրաստվում է նաեւ քարոզչության համակարգի աշխատանքը, որը սահմանված կարգի համաձայն կսկսվի մարտի 7-ից: Ընդգծվեց, որ նախընտրական շտաբի հիմնական նպատակը հանրապետությունում ազատ եւ օրինական ընտրությունների ապահովումն է, քանի որ բոլորի համար հասկանալի է այն բացառիկ կարեւորությունը, որ ակնկալվում է այս ընտրություններից: Առանձնակի շեշտվեց, որ ամեն ինչ արվելու է, որպեսզի բոլոր թեկնածուները գործեն հավասար պայմաններում:

Ռոբերտ Քոչարյանը համայն Դաշնակցության թեկնածու

երեկ Արմենպրեսի մամուլի ակումբում լրագրողների հետ հանդիպում ունեցան ՀՅԴ Բյուրոյի անդամներ Կարո Արմենյանը եւ Բենո Թոնոյանը: Լրագրողները առիթն օգտագործեցին տեղեկություններ քաղելու բազմաթիվ խնդիրների մասին, թեպետ քննարկման գլխավոր հարցը՝ թվում էր, լինելու էին ընտրությունները: Նկատելով, որ սա համահայկական հարց է եւ այսօր մեր երկիրը գտնվում է ճակատագրական հանգրվանի առջեւ, պրն Թոնոյանը տեղեկացրեց, որ Ռ. Քոչարյանի թեկնածությունը ՀՅԴ Գերագույն մարմինն առաջադրել է երկարատեւ քննարկումներից հետո: Իր հերթին Բյուրոն այդ ընտրությունն արել է նույն հիմնավորումներից ելնելով, ինչ ԳՄ ընկերները: Այնպես որ, Ռոբերտ Քոչարյանին կարելի է համարել համայն Դաշնակցության թեկնածու:

Զանազան հարցադրումներին ի պատասխան բանախոսները տեղեկացրին, որ ՀՅԴ-ն մշտապես փորձել է ձեռք մեկնել ՀՀ ղեկավարությանը եւ առաջարկել իր ծառայությունները: Առաջին անգամ նրանք տնտեսական ծրագիր ներկայացրել են Լ. Տեր-Պետրոսյանի՝ Գերագույն խորհրդի նախագահ եւ Վ. Մանուկյանի վարչապետ եղած ժամանակ, սակայն այդ օրերի կառավարության հետ հարաբերությունները դրական զարգացում չունեցան եւ համագործակցությունը կանգ առավ: Ներկայացված նախագիծը գործի վերածելն անհնարին դարձավ: Հետագա առնչությունները Լ. Տեր-Պետրոսյանի հետ ի վերջո, ինչպես պատկերավոր ասաց պրն Թոնոյանը, ձեռքսեղմումի չվերածվեցին, նման եղան միայն մատների հպումի: Եվ փոխվարչապետի ու նախարարական մի շարք աթոռների առաջարկն այդպես էլ իրականություն չդարձավ:

«Ազատություն» ռ/կ թղթակցի հարցին, թե ինչպես են վերաբերվում Վ. Սիրադեղյանի հայտարարությանը, թե Հայ դատը չի կարելի արտաքին քաղաքականության մաս դարձնել, բանախոսը պատասխանեց. «Ես ծանոթ չեմ այդ հայտարարությանը, ուստի չեմ կարող այդ առթիվ դատողություններ անել: Բայց կարեւոր է, որ մենք իրապաշտ լինենք այս հարցում: Նախ գոյություն ունեն հայության ամբողջական ակնկալությունները, ազգային մեծ պահանջատիրությունը, որի բոլոր կողմերն անմիջապես մեր արտաքին քաղաքականության նյութ չեն կարող դառնալ, սակայն նաեւ ակնկալում ենք, որ մեր պետության կողմից դրանք կորդեգրվեն որպես ամբողջական մտատեսիլ, որը պիտի ներշնչում տա Հայաստանի արտաքին քաղաքականության ձեւավորմանը հաջորդող բազմաթիվ տարիների ընթացքում: Արտաքին քաղաքականությունը, ինչպես քաղաքականությունն առհասարակ, դինամիկ երեւույթ է, եւ ենթակա այս շատ անկայուն տարածաշրջանի հարափոփոխ իրողություններին: Ես խորհուրդ կտայի Հայաստանի քաղաքական բեմի վրա գործողներին հեռու մնալ այդպիսի հաստատուն վերջնական հայտարարություններից»:

«Ինչպիսի՞ն են կուսակցության հարաբերությունները այն երկրների պետական կառույցների հետ, ուր նրանք գործում են» հարցը մասնավորապես վերաբերում էր Մ. Նահանգներին, որը, բնականաբար, աչալրջորեն հետեւում է իր երկրում գործող քաղաքական կառույցների գործունեությանը: Պատասխանն այն էր, որ բոլոր հերյուրածո նյութերը, որ Դաշնակցությանը ներկայացնում են այս կամ այն գործակալության աշխատակիցը կամ լծակիցը, ամբաստանություններ են: Դրանք նման են ուրիշ ժամանակ հնչող հակառակ մեղադրանքներին, թե ՀՅԴ-ն գործակցում էր ԽՍՀՄ ՊԱԿ-ի հետ: Ըստ բանախոսի, կուսակցության հարաբերությունները միշտ բաց են եղել՝ Հայ դատի եւ հայ ժողովրդի շահերի ուղղությամբ: Իրենց բոլոր հարաբերությունները ընթացել են պետական մակարդակով, Սպիտակ տան, դրա հովանու տակ գործող Ապահովության խորհրդի եւ բոլոր այն պետական կառույցների հետ, որոնք այս կամ այն ձեւով ներդրում ունեն թե՛ Հայաստանի ընդհանուր շահերի, թե՛ ազգային պահանջատիրության շահերի հարցում: Այս առթիվ 907 բանաձեւի վերաբերյալ պրն Արմենյանը հայտնեց, որ 1997 թ.-ին նավթային շահեր հետապնդողները մեծ ճնշում ձեւավորեցին, սակայն իրենք համագործակցելով մյուս ուժերի հետ, կարողացան դիմակայել դրան: Սակայն այս տարի այդ ճնշումը նոր ուժով է ձեւավորվում եւ անհրաժեշտ են նոր հաշվարկներ, մարտավարության նոր ձեւեր, որոնք գործի կդրվեն հատկապես Կոնգրեսի առաջիկա ընտրությունների ընթացքում:

Ասուլիսի ընթացքում քննարկվեց նաեւ Ռուսաստան-Հայաստան հարաբերությունների հարցը: Բանախոսները ցավով նշեցին, որ վերջին տարվա ընթացքում ի հայտ եկած ինչ-ինչ շահերի շուրջ ռուս-ամերիկյան համախոհությունը վնաս բերեց Հայաստանին, որը ԵԱՀԿ շրջագծում բարդացրեց նաեւ ՀՀ եւ ԼՂՀ հարաբերությունները: Ընդհանրապես Ռուսաստանն էլ դեռ բյուրեղացած չէ եւ դժվար է ներկայումս հստակեցնել, թե որ քաղաքական հոսանքներն այնտեղ գերակայություն կունենան:

Խոսելով տնտեսական խնդիրների մասին, բանախոսները հիշեցին, որ նախորդ տարիներին սփյուռքից ոչ մեծ չափով, բայց բավական թվով անհատական ներդրումներ եղան ու դեռ շարունակվում են: Շատերը հաստատվել են Հայաստանում եւ գործում են, բայց մի մասն էլ հուսախաբ վերադարձան, որովհետեւ հարկային, մաքսային, բանկային համակարգը հարմարված չէր ներդրումների մեծ դաշտ ապահովելուն: Սակայն վերջին տարում կատարված բարեփոխումները հնարավորություն են տալիս հուսալ, որ եթե դրանք կատարյալ վիճակի հասնեն, ապա ներդրումները խիստ կավելանան եւ այստեղ Դաշնակցությունն իր անելիքներն ունի:

Վերադառնալով ընտրություններին, ասուլիսի մասնակիցները եւս մի անգամ կարեւորեցին ազատ, արդար ընտրությունների հարցը, որի դեպքում միայն կպահպանվի Հայաստանի համար այնքան կարեւոր միջազգային վարկը:

ԱՆՈՒՇ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

«Հայերն ապրել են, ապրում են, կապրեն»

Սկիզբը էջ 1

Պսակադրության պահը հուզիչ էր, սումգայիթյան զոհերի մայրերի եւ հարազատների ողբը երկար չէր լռում: Կազմկոմիտեի անդամ, Պատանդների պաշտպանության ֆոնդի գործադիր տնօրեն Լարիսա Ալավերդյանը հավաքվածներին հորդորեց. «Այսօր կարողանանք արժանապատվությամբ ինքներս հիշել մեր զոհերին, թույլ չտանք, որ միջազգային հանրությունը մոռանա նրանց»՝ արարողությունը շարունակելու պատիվը զիջելով դպրոցականներին: Փոքրիկ ասմունքողների ընտրած բանաստեղծությունների փունջը լի էր հայրենիքը շենացնելու, ինքնահաստատման վճռականությամբ:

Ներկաները մեկ րոպե լռությամբ հարգանքի տուրք մատուցեցին նահատակների հիշատակին, որից հետո Արամ Սարգսյանը մասնավորապես ասաց. «Հիշողությունը կորցրած ազգը չի կարող ազգ կոչվել: Մենք չենք ուզում թշնամացած լինել մեր հարեւանների հետ, բայց գտնում ենք, որ հանցագործության հեղինակները պետք է պատասխան տան: Հակառակ դեպքում կարող է նոր Սումգայիթ կրկնվել, մի այլ տեղում, մի այլ ժողովրդի հետ: Մենք պետք է համախմբվենք եւ ոչ թե հուսահատությամբ, այլ հավատով նայենք մեր ապագային»: Իսկ Լարիսա Ալավերդյանն ավելացրեց, որ ՊՊՖ ուսումնասիրությունների համաձայն, առնվազն 197 սումգայիթցիներ «գտել են իրենց մահը եւ չեն գտել իրենց գերեզմանը, եւ ոչ միայն մեր, այլեւ եկող սերունդների խնդիրն է նրանց հիշելը, ոչ ոք չպետք է մոռացվի»:

Ըստ Արամ Սարգսյանի, կազմկոմիտեն ստիպված էր իր վրա վերցնել նահատակների հիշատակը ոգեկոչելու նախաձեռնությունը, քանզի «առ այսօր պետական մարմինները, պետական այրերը չեն գտնում, որ անհրաժեշտ է այս օրերին այստեղ գալ եւ ժողովրդի հետ լինել»: Բայց կազմկոմիտեի կոչումը Համահայկական համաժողով հրավիրելն է, որ այս տարի, ըստ նրա, իրականություն կդառնա: Եթե նախկինում իշխանությունները դեմ էին, ապա այժմ սփյուռքի, Հայաստանի («ներառյալ Արցախը, որովհետեւ ոմանց համար, որքան էլ ցավալի է, Արցախը դեռ Ադրբեջանի մասն է կազմում»), իշխանական թեւի եւ ընդդիմության համախմբումը հավանական է. «Հայությունը պիտի ցույց տա, որ կարող է միասնական տեսակետ ներկայացնել, եւ ոչ միայն Արցախի հարցում»:

«Հույս ունե՞ք, որ իշխանությունները ձեզ հետ կլինեն» հարցին պրն Սարգսյանը պատասխանեց. «Նայած ով կընտրվի: Եթե ես մասնակցեմ այդ իշխանությանը՝ անպայման, եթե Ռոբերտ Քոչարյանը լինի՝ այո, մյուսների մասին առայժմ ոչինչ չեմ կարող ասել»:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության նախագահական արտահերթ ընտրություններին որպես թեկնածու առաջադրվող

ԴԱՎԻԹ ՇԱՀՆԱԶԱՐՅԱՆԻ

նախընտրական շտաբի հասցեն է Երեւան, Պուշկինի 3ա, ժուռնալիստի տուն: Հեռախոս 584831, 562195

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՂ ԽՈՒՄԲ

Ռուբեն Թորոսյանը ստում է

«Շրջան» թերթում տպագրելով «Ազգ» օրաթերթին հղված եւ մեր թերթում նախապես անհրաժեշտ չափով լուսաբանված «հերքում»-պատասխանը Ռուբեն Թորոսյանը դիմել է ստախոսության՝ վիրավորված արժանապատվությանը «օրենքի տառին համապատասխան» հատուցում փնտրելու փոխարեն ինձ վերագրելով հնարովի «արդարացումներ», իրերը եւ մարդկանց սեփական արշինին հարմարեցնելու գայթակղությունից բխող մեկնաբանություններով: Նա մասնավորապես գրել է, որ ինձ հետ ունեցած զրույցի ընթացքում ի պատասխան իր «հերքում»-պատասխանը ամբողջությամբ տպելու իր պահանջին, իբր ես ասել եմ. «Իմ հարաբերությունները» «մեղավոր» լրագրողուհու հետ այնպիսին են, որ նրան նեղացնել չեմ կարող»: Հայտնում եմ, որ մեջբերված նախադասությունը ամբողջությամբ թե բառ առ բառ հերյուրված է, կեղծիք է, սուտ է: Ուշագրավ է Թորոսյանի այն հայտնագործությունը, որ ցուցանում է «նվիրյալ իրավապաշտպանի» իրավապահպան եռանդի թափը. «Ճիշտ են առաջարկությունները, որ լրատվական միջոցների ղեկավարների համար էլ պետք է սահմանվեն Հայաստանում բնակվելու սահմանափակումներ»: Մեկնաբանություններն ավելորդ եմ համարում, բայց ստիպված եմ գործընկերներիս զգուշացնել՝ զգույշ եղեք, երբ գործ ունեք թորոսյանակերպ իրավապաշտպանների հետ...

Հ. ԱՎԵԴԻՔՅԱՆ

■ Ռուբեն Թորոսյանը ընդդեմ պետական լրատվամիջոցների: «Գերագույն խորհուրդ» պատգամավորական ակումբի նախագահ Ռուբեն Թորոսյանը այդ կազմակերպության անունից հայց է ներկայացրել ՀՀ Գերագույն դատարան պետական զանգվածային լրատվամիջոցների օրինախախտ գործողությունների կապակցությամբ: Գերագույն դատարանից «Նոյյան տապանի» թղթակցին հայտնեցին, որ գործի կապակցությամբ պատասխանող կողմ է հանդիսանում Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը: Նույն աղբյուրից տեղեկացրեցին, որ դատական նիստը նշանակված է մարտի 2-ին:

«Գերագույն խորհրդի» անդամ Կիմ Բալայանի խոսքերով, պատգամավորական ակումբը չի լիազորել Ռուբեն Թորոսյանին նման հայցի ներկայացման, եւ ակումբի նախագահը գործում է սեփական նախաձեռնությամբ:

ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության է տարի

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221

Տնօրէնութիւն / հեռ. 562863

Համակարգչային ծառայութիւն / 581841

Apple Macintosh
համակարգչային սարքերը «Ազգ» թերթի

Յղումը «Ազգին» պարտադիր է

Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Նախընտրական

Փետրվարի 27-ին ԱԺՄ կենտրոնում կայացավ ՀՀ նախագահի թեկնածու, ԱԺՄ նախագահ Վազգեն Մանուկյանի մամուլի ասուլիսը: Անդրադառնալով 1996 թ. նախագահական ընտրություններին՝ Մանուկյանը նշեց, որ այդ ժամանակ հիմնական հարցը «այլընտրանքի» հարցն էր, դրա գաղափարի ձևա-կյանը կարևորեց հասարակության բարոյական նկարագրի վերականգնումը և օրենքի առաջ հավասար պատասխան տալու հանգամանքները, որպեսզի նոր իշխանությունները չտառապեն նախորդի հիվանդությամբ: Այս առումով Մանուկյանն ընդգծեց նոր իշխանության և ժողովրդի միջև փոխադարձ վստահության

Ի պատասխան մեր այն հարցի, թե ո՞վ կգլխավորի կաբինետն իր նախագահի ընտրվելու դեպքում և ի՞նչ սկզբունքով է կատարվելու ընտրությունը, Մանուկյանը նշեց. «Պրոֆեսիոնալիզմի և պարկեշտության»: Նա նաև նկատեց, կարևոր է, որ ընտրված մարդիկ ապացուցեն, որ դիմացել են երկու մեծ իշխանության և փողի փոր-

ԱՍՈՒԼԻՍ

«ՀՀ նախագահն ընտրվում է ո՛չ Մոսկվայում, ո՛չ Վաշինգտոնում, այլ՝ Հայաստանում»

Ընդգծում է Վ. Մանուկյանը, ավելացնելով, որ ժողովուրդն է ընտրում, այլ ոչ թե պետական մեքենան

փորձանք հարցը: 1996 թ. ոչ այնքան իշխանություն վերցնելու հարց էր առաջացել, որքան իշխանություններին զիջումներ պարտադրելու հարցը: Իշխանությունները, սակայն, զիջումների չգնացին, թեպետ ընտրությունների նախնական ժամանակահատվածում պետական մեքենան ճիշտ էր աշխատում, քանի որ նրանց առջև «այլընտրանքի» հարց դեռևս չէր առաջացել: «Բռնությունների մեքենան միացավ վերջին մեկ շաբաթվա ընթացքում»: Տեր-Պետրոսյանի հրաժարականից հետո հասարակության մեջ ոգևորություն էր առաջացել, որ սկսվել է նոր ժամանակաշրջան՝ արդար ընտրությունների ժամանակաշրջանը, որը, սակայն, կարճ տևեց, ընդգծեց ԱԺՄ նախագահը: Այսօր սկսվել է նոր ժամանակաշրջան, երբ նորից միացված է պետական նույն մեքենան, նույն հայտնի անձերը փակվում են նախորդ ընտրությունների ոգով, և այսօր դարձյալ «միացված է ոստիկանության մեքենան, ԿԳԲ-ի մեքենան, միացված է պետական կառույցների մարզպետների մեքենան, միացված է բանակի մեքենան», նշեց Մանուկյանը, ավելացնելով, որ ժողովրդի մեջ հիասթափություն և թերահավատություն է առաջանում ազատ և արդար ընտրությունների անցկացման հանդեպ: Երբ Տեր-Պետրոսյանի ժամանակ էին գործի դրվում այդ մեքենաները, ժողովուրդը վճռական էր իր իրավունքները պաշտպանելու հարցում: Մանուկյանն անընդունելի էր համարում այն հանգամանքը, որ ՀՀ գիտությունների ակադեմիան իր շենքը հատկացնում է նախընտրական շտաբին: Մանուկյանը կայացման խնդիրը: Բոլոր այն գործողությունները, որոնք կուղղվեն ազատ ընտրությունների դեմ, մեր երկրի վարկանիշը կհավասարեցնեն Սադդամի վարչախմբի վարկանիշին:

Առաջիկա ընտրություններում, ըստ ԱԺՄ նախագահի, հասարակությունը պետք է ընտրություն կատարի 3 ճանապարհների միջև. ա) հետ դեպի նավահանգիստ, որն այսօր այլևս գոյություն չունի, բ) «մենք ենք մեր սարերը» սկզբունքի ընտրություն, համաձայն որի «ինչ ուզենք կանենք», գ) քայլել համաչափ քաղաքակիրթ աշխարհի հետ դեպի 21-րդ դար՝ ամուր կառչած մնալով ազգային արժեքներին: Ինքը Մանուկյանը, 3-րդ ճանապարհի կողմնակից է:

Կարևորելով սոցիալական բևեռացման վերացումը հասարակության մեջ Մանուկյանը նշեց, որ տնտեսության մեջ պետք է գերիշխի ազատ, օրինական մրցակցության սկզբունքը:

Նորից անդրադառնալով նախընտրական արշավին, Մանուկյանը նկատեց, որ «մեր ժողովրդի համար կեղծարարության սիմվոլը Ջհանգիրյանը» այսօր Քոչարյանի նախընտրական շտաբի փոխնախագահն է, իսկ այդ ընտրությունը լուրջ մտահոգությունների տեղիք է տալիս:(*) Ինչ վերաբերում է սոցիոլոգիական հարցումներին, ապա Մանուկյանը դրանց նկատմամբ առանձին հավատ չի տածում, քանի որ եթե ԱՄՆ-ում նման հարցումներ արվում են այն 1000 մարդկանց մեջ, որոնք ներկայացնում են հասարակության տարբեր շերտեր, ապա Հայաստանում նման մեթոդ, կարծես թե չի իրագործվում:

Իսկ ի՞նչ սկզբունքներ են դրվելու արտաքին քաղաքական դոկտրինայի հիմքում, մեր այս հարցին Մանուկյանը պատասխանեց, որ «արտաքին քաղաքականության մեջ կտրուկ փոփոխություններ չեն լինի», կհաստատվեն բարիդրացիական հարաբերություններ բոլոր հարևանների հետ, տնտեսական քաղաքականության մի մասը կհակվի դեպի Արևելք, Ռուսաստանը կշարունակի մնալ մեր ռազմավարական գործընկերը, իսկ ԱՄՆ-ի պես հզոր պետության հետ Հայաստանը, բնականաբար, «առճակատման չի գնա»:

Լրագրողների հարցերին ի պատասխան Մանուկյանը նկատեց, որ 89 թ. դեկտեմբերի 1-ի որոշումը կյանքի կոչելը նշանակում է կտրուկ փոփոխություն արտաքին քաղաքականության մեջ, դուրս գալ ԵԱՀԿ շրջանակներից, ինչը սխալ քայլ կլինի թե ռազմավարության, թե մարտավարության տեսակետից:

Ի պատասխան այն հարցի, թե ինչպե՞ս է վերաբերվում Մանուկյանը դաշնակցության Քոչարյանի թեկնածությունը պաշտպանելու հանգամանքին, ԱԺՄ նախագահը պատասխանեց «հարցանքով»:

Վ. Մանուկյանը վերջում համոզմունք հայտնեց, որ «Հայաստանի նախագահն ընտրվում է ո՛չ Մոսկվայում, ո՛չ Վաշինգտոնում, այլ Հայաստանում» և «ոչ թե պետական մեքենան, ոչ թե ոստիկանությունը, այլ ժողովուրդն է ընտրելու իր նախագահին»:

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

*) Այս մասին տեսնել 2-րդ էջ. Վ. Մովսիսյանի ասուլիսը

«Ռոբերտ Քոչարյանին չգրանցելը նշանակում է...»

Սկիզբը էջ 1

Մեր հարցին, թե ելնելով 96-ի դառը փորձից, կա մտահոգություն, որ այս անգամ ևս կեղծ ընտրությունները արտերկրում չեն բացառվում, ուստի ի՞նչ վերահսկող մեխանիզմներ են կիրառվելու, Օսկանյանը նշվեց, որ ԿԸՀ ցուցակ ներկայացնելու հիմնական նպատակներից է նաև, որպեսզի բոլոր թեկնածուները և վստահված անձինք նախապես տեղյակ լինեն ընտրատարածքների մասին և նախօրոք նշանակեն իրենց վստահված անձանց այդ ընտրատարածքներում:

Անդրադառնալով այն հարցին, թե Ռոբերտ Քոչարյանի նախագահի թեկնածու առաջադրվելը չի՞ նշանակում նաև, որ ԼՂ ժողովուրդը ևս պետք է քվեարկի և որքանո՞վ միջազգային հանրության կողմից ճիշտ կընկալվի Քոչարյանի առաջադրումը, Օսկանյանը միանշանակ շեշտեց, որ ԼՂՀ տարածքում ընտրություններ չեն անցկացվելու, բայց եթե ԼՂ բնակիչն ընտրության օրը գտնվի ՀՀ-ում և ունենա ՀՀ-ի գրանցում, ապա իրավունք ունի քվեարկելու:

Հարցի երկրորդ մասին Օսկանյանը պատասխանեց հարցով. «Եթե Ռոբերտ Քոչարյանը չգրանցվի, ինչպե՞ս դա կընկալվի ժողովրդի և միջազգային հանրության կողմից»: Այնուհետև շարունակեց. «Միջազգային հանրությունը քննադատում է Քոչարյանին 89-ի որոշման վրա հիմնվելու համար: Մյուս կողմից, մենք մերժում ենք Քոչարյանի գրանցումը, ինչը նշանակում է, որ կամ ճանաչում ենք, որ Ղարաբաղն անկախ է, կամ Ադրբեջանի կազմում է: Բայց քանի որ միջազգային հանրությունը չի ճանաչում ԼՂ-ի անկախությունը, ապա Քոչարյանի չգրանցելը միանշանակ միջազգային հանրության համար նշանակում է, որ հայ ժողովուրդը Ղարաբաղը ճանաչում է Ադրբեջանի կազմում», և լրագրողներին առաջարկեց ընտրություն կատարել միջազգային հանրության մեկնաբանման (որ Հայաստանը ԼՂՀ-ը ճանաչում է Ադրբեջանի կազմում), և մյուսը՝ Քոչարյանին գրանցման միջև. կա 89-ի ՀՀ ԳԽ որոշումը ԼՂ-ի միացումը Հայաստանին, կա ԼՂ-ի 91-ի անկախության հռչակագիրը և կա Ադրբեջանի ԼՂ Ինքնավար Մարզը լուծարելու որոշումը: Օրենսդրական տեսանկյունից երեքն էլ ուժի մեջ են, որի համար էլ առկա է կոնֆլիկտի երեք կողմ: Եթե Մինսկի գործընթացի վերջնարդյունքում Ղարաբաղը ճանաչվի անկախ, ապա ՀՀ-ն և Ադրբեջանը պետք է փոխեն օրենսդրությունները, եթե ճանաչվի, որ ԼՂՀ-ն ՀՀ-ի մասն է, ապա ԼՂՀ-ն ու Ադրբեջանը պետք է փոխեն իրենց օրենքները և վերջապես, եթե ԼՂ-ն ճանաչվի Ադրբեջանի կազմում, ապա ՀՀ-ն ու ԼՂՀ-ն պետք է փոխեն որոշումները: Ուստի, ես բացարձակ հակասություն չեմ տեսնում Քոչարյանի գրանցման և Մինսկի գործընթացի միջև, և կարծում եմ, որ հակառակը՝ Քոչարյանի չգրանցվելը գործընթացի վրա ամենավատագույն հետևանքը կարող է թողնել», հաստատակամ ընդգծեց Օսկանյանը:

Անդրադառնալով Հայաստան ժամանող միջազգային դիտորդներին, նշվեց, որ ԵԱՀԿ-ից, Եվրախորհրդից և Եվրախորհրդարանից սպասվել են դրական պատասխաններ և մոտ 200–250 դիտորդներ կժամանեն Հայաստան, իսկ պատասխաններ դեռևս չկան ԱՊՀ միջխորհրդարանական ասամբլեայի և ՄԱԿ-ի կողմից:

Մեր հարցին, թե ՌԴ ԱԳ նախարար Պրիմակովի կողմից ճնշումներ գործադրվո՞ւմ էին շուտափույթ ընդունելու համանախագահների առաջարկը, իսկ օրեր առաջ Անդրանիկ Միհրանյանը և ՌԴ Պետդումայի քաղաքական գործիչներ հանդես գալով մամուլում, նշել են, որ ՀՀ նորընտիր նախագահը ով էլ որ լինի, առավել հակված է լինելու ռուսամետ քաղաքականության, Օսկանյանը բացառելով ՌԴ-ի կողմից ճնշումները, նշեց, որ կան Մինսկի խմբի առաջարկներ և պնդումներ, որոնք ունեն իրենց ներքին համոզմունքներն ու խնդիրները: «Մենք պատրաստ ենք գործ ունենք Մինսկի խմբի հետ և առ այսօր նրանք ընդհանուր միանշանակ դիրքորոշումից են հանդես եկել»: Այնուհետև ավելեց, որ երանանախագահության գործընթացում փոփոխություններ լինելու են և այսուհետ համար առիթ է ուզենալու որոշ «ադավաղումներ», որոնք տեղ են գտել ՀՀ դիրքորոշման մեջ և նոր նախագահով, նոր քաղաքականությամբ Ղարաբաղի կարգավիճակի հիմնախնդիրը կմտնի բանակցությունների... «Լևոն Տեր-Պետրոսյանը փափուկ քաղաքականությամբ փառք տարեն չկարողացավ գոյատևել և ստիպված էր հրաժարական տալ, և այս ամբողջ իրադարձությունները Մինսկի խմբին եկան համոզելու, որ կա ժողովրդական ալիք, որին դեմ գնալ ցանկացած ղեկավարի համար դժվար կլինի», նշեց Օսկանյանը:

Անխոնջ են Աստծո և... Էդամի գործերը

Հայաստանի ՀԺԴ կուսակցությունը, որ ժողովրդի մեջ հայտնի է նաև «Կոոպերատիվ դաշնակցություն» անունով, փետրվարի 25-ին կայացած իր համագումարում, Արմենպրեսի տեղեկատվությամբ, որոշել է առաջիկա նախագահական ընտրություններում պաշտպանել Կարեն Դեմիրճյանի թեկնածությունը:

Այս որոշման մեջ, անշուշտ, որևէ արտառոց բան չկա, բացի մի «բայցից»: ՀԺԴ-ն, որքան մեզ հայտնի է, Հարություն (Էդամ) Արիստակեսյանի կուսակցությունն է: Պրն Էդամը մեր իրականության մեջ բավական հայտնի անուն է, նրա անվան շուրջ ժամանակ առ ժամանակ աղմկահարույց պատմություններ են շրջում, ընդհուպ առօրինի զենք կրելու մեղադրանքները և քրեական հետապնդումները, որոնց ենթարկվել է ՀՀՇ-ական իշխանությունների օրոք: Բայց մեր հանրահայտ Էդամը, ինչպես վկայում է 1996 թ.-ին «Նոյյան տապան» հրատարակչության կողմից լույս ընծայված «Հայաստանի Հանրապետության հասարակական-քաղաքական կազմակերպությունները» գրքույկը, անձնական բնույթի հալածանքների է ենթարկվել նաև... ՀԿԿ կենտկոմի նախկին առաջին քարտուղար, այսօր Հայաստանի նախագահի թեկնածու նույն Կարեն Դեմիրճյանի կողմից: Անշուշտ, «Նոյյան տապանի» հեղինակներին իր կենսագրության այդ մանրամասները հայտնել է անձամբ ինքը՝ պրն Հարություն (Էդամ) Արիստակեսյանը, այլապես նրանք որտեղի՞ց պիտի իմանային, որ նա «անձնական հալածանքների ենթարկվելով ՀԿԿ կենտկոմի առաջին քարտուղար Կարեն Դեմիրճյանի կողմից, 1974 թ.-ին ազատվել է աշխատանքից՝ առանց որևէ պատճառի» (խոսքը նախկին 26 կոմիսարների շրջանի հասարակական սննդի թիվ 78 միավորման տնօրենի պաշտոնից ազատվելու մասին է): Բայց սա էլ դեռ բոլորը չէ: Նույն գրքույկում, շարունակելով Դեմիրճյանից հալածված լինելու միտքը, ընդգծված է, թե պրն Էդամը այնուհետև աշխատել է որպես «Վերնանշին» տրեստի շինարարական իրերի կոմբինատի գլխավոր ինժեներ՝ «մինչև Կ. Դեմիրճյանի հեռանալը, որից հետո ստիպված ազատվել է անձնական դիմումի համաձայն»:

Ահա այսպես, երեկ Կարեն Դեմիրճյանը «հալածում» էր Էդամ Արիստակեսյանին, իսկ այսօր նույն Էդամի գլխավորած կուսակցությունը իր համագումարում որոշում է պաշտպանել Կարեն Դեմիրճյանի թեկնածությունը: Կարծես ասելիս լինի, թե տես ինչ մեծահոգի եմ, վատությանդ դիմաց լավությամբ եմ փոխհատուցում: Բայց ո՞վ իմանա, միգուցե հարցը միայն մեծահոգության մեջ չէ: Միգուցե պրն Էդամը և նրա կուսակիցները համոզվել են, որ Կարեն Դեմիրճյանի նույնիսկ անձնական «հալածանքները» ընդամենը մանկական խա՞ղ էին ՀՀՇ-ի շատ ավելի սարսափելի և արդեն անչափելի հալածանքների համեմատությամբ: Միգուցե սա նաև մի քաղաքական ժե՞ստ է, որով պրն Էդամը Կարեն Դեմիրճյանին մի վերջին հնարավորություն է տալիս նախագահ ընտրվելու դեպքում անձամբ իր նկատմամբ գործած «մեղքերը» քավելու:

Հիրավի անքննելի են Աստծո և... Էդամի գործերը: Հետաքրքիր է միայն, թե այս ամենի նկատմամբ ի՞նչ վերաբերմունք ունի ինքը՝ նախագահի թեկնածու Կարեն Դեմիրճյանը:

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Յանուն մարդու իրավունքների պաշտպանության

Մարտի 6-ին, ժամը 14-ին, Ավետիք Իսահակյանի անվան գրադարանում (Երևան, Ամիրյան 2), «Օգոստոսի 23, ազգային դաշինք» իրավապաշտպան միությունը կազմակերպում է մարդու իրավունքների պաշտպանությանը նվիրված հանդիպում, որին կմասնակցեն իրավապահ մարմինների պատասխանատու աշխատողներ, լրագրողներ, հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ, ինչպես նաև ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավորներ, ՀՀ վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանի աշխատակազմի ներկայացուցիչը:

Իրավունքների և օրինական շահերի վերաբերյալ գանգատները (այդ թվում և քրեական, քաղաքացիական գործերով) հանձնել գրադարանի տնօրենին՝ հանդիպման ժամանակ առարկայական պատասխան ստանալու նպատակով:

Լոռի. Դադարեցվել են տեղական ռադիոհաղորդումները

Հայաստանի ռադիոընկերության տնօրեն Արմեն Ամիրյանի կարգադրությամբ փետրվարի 26-ից դադարեցվել է Լոռու մարզային ռադիոհաղորդումների հեռարձակումը լարային ցանցով: Պրն Ամիրյանը «փոքր-ինչ» ուշացումով ռադիոխմբագրությանը տեղեկացրել է նաև, որ այս տարվա հունվարից, բացառությամբ Երևանի, հանրապետությունում դադարեցվել է նախկին բոլոր տեղական ռադիոխմբագրությունների ֆինանսավորումը: Սակայն տարակուսանք է պատճառում, թե ինչպես կարող են անեն օր ժամը 17:30-18:00 տրվող տեղական հաղորդումները խանգարել մայրաքաղաքին, երբ այդ ժամանակահատվածը եթերժամանակի ամենաէժան (?) ժամ է...

Արժե՞ր արդյոք ժամանակից շուտ վերացնել հինը՝ ներդրած չլինելով նորը՝ եթերային ռադիոն: Հավելի առնվե՞լ է, որ աղետի գոտում տեղական ռադիոցանցը պահպանելը պետական կարևորության խնդիր է և վերջապես նկատ առնվե՞լ է, որ նախագահական ընտրություններին նախորդող այս ժամանակահատվածում ռադիոլրատվամիջոցների գործունեության դադարեցումը քաղաքական երանգ է ստանում: Մի խոսքով, հարցականները շատ են և կարծում ենք, «գաղտնի այս հանգույցը» ավելի խճճվածքից լուծում պետք է ունենա:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻԿՈՅԱՆ
Վանաձոր

ՀՀ նախագահի թեկնածու առաջադրված
ԿԱՐԵՆ ԴԵՄԻՐՃՅԱՆԻ
նախընտրական շտաբը գտնվում է Երևանի կինոյի տանը:
Հասցեն՝ Վարդանանց 18, 3-րդ հարկ:
Հեռ. 57-05-28, 57-00-98, 56-79-87, 57-01-36:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Նախընտրական

«Ազգի» նախանցյալ համարում լույս տեսած «Ընտրական եզրագիծ» հոդվածում գործընկերուհիս, Նարինե Մկրտչյանը, ըստ իս, կատարել է միանգամայն ճիշտ մի դիտարկում՝ ընտրազանգվածի մի շատ նկատելի մասը իրոք ապաքաղաքականացված է: Իմ տպավորությամբ, այս թիվը կարող է հասնել մինչեւ 40 եւ ավելի տոկոսի: Նախընտրական թոհուբոհը շատ ավելի երեւում է զանգվածային լրատվամիջոցների հրապարակումներում, քան առօրյա կյանքում: Ամեն մեկն իր գործին է, իր ցավ ու հոգսին, հանապազօրյա հացի փնտրտուքներով մտահոգ, եւ բնակչության այս մասի անտարբերությունը, շարունակվելու դեպքում, հնարավոր է, խիստ նկատելի ազդեցություն գործի ընտրությունների ընթացքի վրա: Որքան էլ տարօրինակ է, բայց սա երկսայրի սուր է՝ մի կողմից կարող է նպաստել, որ թեկնածուներից մեկն ու մեկը նախագահի ընտրվի առաջին իսկ փուլով, նայած իր ընտրահենարանի կազմակերպվածությանը, ֆինանսական «հզորությանը» եւ այլն, եւ այլն, մյուս կողմից, այս վիճակը գրեթե անխուսափելիորեն կարող է հանգեցնել նաեւ երկրորդ փուլի:

ոպե՞ս է պատկերացնում ներկա շուկայական քաոսի պետական կարգավորման հնարավորությունը եւ կանոնակարգելո՞ւ է արդյոք: Կամ ի՞նչ վերաբերմունք է ունենալու այսօրվա խորհրդարանի, գործող Սահմանադրության, հարկա-վարկային օրենքների նկատմամբ: Ավելի պարզ, ցրելո՞ւ է խորհրդարանը, թե՞ ոչ, հանդե՞ս է գալու նոր Սահմանադրություն ընդունելու նախաձեռնությամբ, որտեղ հնարավորություն ստեղծի խուսափելու մեկ անձի ձեռքում իշխանության գերկենտրոնացումից, թե՞ ոչ:

Շատ հետաքրքիր է նաեւ այն, որ մարդկանց մի զգալի մասն այլեւս հակված չէ կուրաբար հավատալու Հայաստանը կարճ ժամանակում «դրախտ» դարձնելու նախընտրական խոստումներին, արդյունաբերությունն «աշխատեցնելու» հավաստիացումներին, կաշառակերությունը վերացնելու «վճռականությանը» եւ այլն, եւ այլն: Նրանք այժմ ուզում են իմանալ՝ նախագահության թեկնածուն կոնկրետ ինչպե՞ս է իրականացնելու այդ խոստումները, կա՞ն դրա հնարավորությունները, թե՞ ոչ: Այս անգամ այլեւս չի «աշխատելու» Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի ֆենո-նորդին»՝ մարդիկ այդպիսիներից մինչեւ կոկորդը կուշտ են: Այս հոդվածը գրելուց առաջ բազմաթիվ զրույցներ եմ ունեցել իմ շրջապատի շարքային մարդկանց հետ: Ինձ ուղղակի ապշեցրեց, օրինակ, մասնագիտությամբ վարորդ, այժմ կենսաթոշակառու, շրջապատում բավական մեծ հարգանք ունեցող Հարություն Դիլսիզյանը, երբ ասաց, թե ինքը նախապես կուզենար իմանալ՝ նախագահի այս կամ այն թեկնածուն հաղթելու դեպքում ո՞ւմ է նշանակելու վարչապետ, ովքե՞ր են լինելու նրա նախարարները, նրա «թիմը»: Չեմ ուզում բառացիորեն մեջ բերել այդ հարգարժան ծերունու խոսքը, բայց նա նախապես ուզում էր իմանալ, թե կոնկրետ ովքե՞ր են լինելու այս կամ այն նախագահի գոնե հանգուցային նախարարները՝ «ուժայինները», արտգործնախարարը, ո՞վ է կանգնելու «արդյունաբերության գլուխ» եւ այլն, եւ այլն: Մասնանշելով նախկին նախարարներից մեկին, պրն Դիլսիզյանը բավական ստվար խմբում, ուր «քաղաքական բանավեճ» էր ծավալվել, հայտարարեց. «Լեւոնին էլ հավատացինք, իսկ նա ինչքա՞ն ապուշների կարեւոր պաշտոններ տվեց...»: Հա-

ԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐ

Ոչ թէ «առաջնորդ», այլ՝ «թիմ»

Նույնիսկ այսպես կոչված «քաղաքականապես ակտիվ» ընտրազանգվածը, համոզված եմ, գոնե այսօր ի վիճակի չէ անսխալ թվարկելու նախագահության բոլոր թեկնածուների անուն-ազգանունները: Չեմ ուզում «գուշակի» անշնորհակալ պարտականությունն ստանձնել եւ ըստ տոկոսների ձայների նախնական «բաշխում» կատարել: Դա, համոզված եմ, արտաքուստ անկողմնակալ երեւալու քողի տակ նախընտրելի թեկնածուի շանսերը հասարակական լսարանին ավելի օբյեկտիվ հրամցնելու էժանագին ջանք է, մանավանդ հայտնի է, որ ոչ ոք ընտրություններից հետո չի էլ հիշելու, թե մինչ այդ ո՞վ ինչ է գրել եւ ի՞նչ է «կանխատեսել», իսկ այդ «կանխատեսման» ոչ ճիշտ, ոչ էլ, առավել եւս, սխալ դուրս գալու պարագային որեւէ պատասխանատվություն (նույնիսկ բարոյական) չի ենթադրվում: Այնուամենայնիվ, ընտրազանգվածի իմ շրջապատի հետ շփումներից այն տպավորությունն ունեմ, որ հիմնական պայքարը, եւ ես այստեղ ամենեւին Ամերիկա չեմ հայտնագործում, գնալու է թեկնածուներից երեքի միջեւ: Անունները չտամ, ընթերցողը գիտի, հետո էլ՝ սա այն դեպքն է, երբ նույնիսկ հերթականությունը կարող է դիտվել իբրեւ միտումնավորություն, թեեւ ինքնըստինքյան հասկանալի է, որ ոչ մարդկային լեզուն, ոչ էլ թուղթը երբեք միանգամից առաջին տեղում նշելու հնարավորություն չեն ընձեռում:

Ինչեւէ:

Այս ընտրություններում մի հետաքրքիր նորություն է նկատվելու՝ ընտրազանգվածի առավել բանիմաց մի շերտ կա, որն արդեն բացառիկ կարեւորություն է տալիս ոչ թե թեկնածուներից յուրաքանչյուրի անձին, անցյալ կամ ներկա պաշտոնական դիրքին, խոստումնալից երիտասարդությանը եւ հաճելի տեսքին կամ հակառակը, այլ ծրագրերին: Դրանք դեռ չեն հրապարակվել, եւ հասարակական լսարանի այս շերտը, որը, իմ կարծիքով, նախկին ընտրությունների համեմատ բավական ընդլայնվել է, շահագրգիռ հետաքրքրությամբ սպասում է դրանց: Ըստ իս, մեծապես կշահի այն թեկնածուն, ով առավել մատչելի, պարզ, հստակ, հասկանալի ծրագիր կներկայացնի, առանց սեփական «գիտակությամբ» ժողովրդին «զարմացնելու» ճիգի եւ ճարտասանությամբ «հմայելու» կեցվածքի: Մարդիկ ուզում են իմանալ շատ սովորական հարցերի պատասխաններ՝ այս կամ այն թեկնածուի ընտրվելու դեպքում կոնկրետ իրենցից յուրաքանչյուրի նյութական վիճակը բարելավվելո՞ւ է, թե՞ ոչ, Շուկայական տնտեսության կողմնակի՞ց է, թե՞ ոչ, եթե այո՝ ապա ինչ-

մենալ անպատասխանատվությունը՝ «ես ձեզ ոչինչ չեմ խոստանում...»: Այս ճանապարհով նախընտրական քարոզչություն ծավալելու մտադրություններ, համենայն դեպս երեք հիմնական թեկնածուների կողմից, չեն նկատվում: Այլապես անհապաղ կհետեւի «այդ դեպքում էլ ինչո՞ւ քեզ ընտրենք» բնական հակազդեցությունը, որը 1991-ի էյֆորիկ իրադրության մեջ անհնար էր պատկերացնել, իսկ 1996-ին տրորվեց տանկերով:

Եվս մի դիտարկում: Հասարակության մեջ, փառք Աստծո, արյան ծարավ չկա, ՀՀՇ-ականների հանդեպ «Նյուրնբերգյան դատավարություն» կազմակերպելու մարմաջ նույնպես: Սակայն չափազանց մեծ է ՀՀՇ-ի իշխանության տարիներին պետական ունեցվածքի «օրինականացված» կողոպուտով ակնբախորեն հարստացածներից, կաշառակերներից, պաշտոնական դիրքը չարաշահողներից օրենքով սահմանված կարգով հաշիվ պահանջելու ցանկությունը: Մարդիկ ուզում են եւ չեն կարող չուզենալ, որ նոր նախագահը պարտադրի նախորդ իշխանավորներին՝ հաշիվ տալու ժողովրդին, թե ի՞նչ ճանապարհով են ձեռք բերել վիթխարի հարստություններ, կառուցել դղյակներ, վարել ցոփ ու շվայտ կյանք, որ վերջին 8 տարիների մեր իրականության ամենավիրավորական կողմն էր բացարձակ մեծամասնությամբ կիսաքաղց եւ դեռ այժմ էլ մի լավ օր չունեցող բնակչության համար: Այն թեկնածուն, ով «վիուկների որս» չկազմակերպելու կեցվածքը վկայակոչելով՝ կհրաժարվի այդպիսիների գործունեությունը, առնվազն բարձր պաշտոնավորներին, սկսած նախարարներից, մարզպետներից եւ այլն, հասարակության բարոյական դատաստանին ներկայացնելու պարտավորություն ստանձնել՝ կկորցնի շատ մեծ քանակի ձայներ:

Այստեղ չեմ կարող չնշել նաեւ նախկին նախագահի մի շատ մեծ «ծառայությունը» մեր ժողովրդին: Նա այնպես հիմնովին եւ հիմնիվեր կործանեց մարդկանց հավատը «խարիզմատիկ հերոս», «ազգի առաջնորդ» եւ նման հասկացությունների նկատմամբ, որ Հայաստանի քաղաքական բեմահարթակում այժմ գործողներից այլեւս ոչ մեկը, եթե նույնիսկ արժանի է այդպես կոչվելու, դեռ շատ երկար ժամանակ չի կարող վերականգնել այդ խաթարված հավատը: Եվ այստեղ արդեն ես կտրականապես համաձայն չեմ հարգելի գործընկերուհուս, նույն Նարինե Մկրտչյանի այն տեսակետին, թե «արդեն ժամանակն է, որ մեր հասարակությունն ընտրի առաջնորդ, այլ ոչ թե խորհրդանիշ»: Խորհրդանիշի առումով դեռ էլի վիճելու տեղ կա, իսկ ինչ վերաբերում է «առաջնորդին»՝ մարդիկ այդպիսիներից

վախված ու ... այս տեսակետը: Այո, մարդկանց այժմ հետաքրքրում է ապագա նախագահի «կադրային քաղաքականությունը», նրանք նախապես ուզում են իմանալ նրա «թիմի» կազմը: Այսինքն, նախընտրական կողմնորոշումը թելվում է դեպի կոլեկտիվ քաղաքական ուժը, եւ ոչ թե անհատը, որը կարող է հուսախաբ անել, չարաշահել իրենց վստահությունը: Եթե ապագա նախագահի կազմելիք կառավարությունը, իր հիմնական նախարարներով, նախապես հայտնի լինի ժողովրդին, եւ այդ կազմում իրոք արժանավոր մարդիկ լինեն, ապա այդ թեկնածուն հավելյալ ձայներ կստանա:

Վերջապես, մի վերջին եւ շատ կարեւոր դիտարկում: Հիմնական թեկնածուներին վարկաբեկելու, նրանց մասին միտումնավոր անբարենպաստ կարծիքներ, ասեկոսեներ, կեղծիքներ տարածելու դեպքում այս կեցվածքը բումերանգի պես հարվածելու է դրանց հեղինակներին, ավելի ճիշտ՝ այսպիսի անպատվաբեր գործով զբաղվողների նախընտրած թեկնածուին: Ընտրազանգվածի այն մասը, որի հետ իբրեւ լրագրող եւ շարքային քաղաքացի շփվում եմ, այլեւս էժանագին մերկացումների ծարավ չունի, կշտացել է: Ոչ մեկին այլեւս չի հետաքրքրում, թե ով՝ ո՛վ է եղել, ինչ տեսակետներ եւ ինչ դավանանք է ունեցել: Ամենակարեւորը հիմա համարվում է այն, թե ով է թեկնածուն այսօր՝ իր վարքագծով եւ աշխարհայացքով, եւ ի՞նչ կարելի է սպասել նրանից վաղը: Մարդու անցյալ վաստակը հետաքրքրում է սոսկ բարոյական առումով՝ ազնի՞վ է եղել, արդար վաստակո՞վ է ապրել, թե՞ ոչ, պատահականորե՞ն է հայտնվել նախագահության թեկնածուների ցուցակում, թե՞ օրինաչափորեն: Ընդսմին, այս հարցերի պատասխանները նրանք արդեն գիտեն, եւ հավելյալ մեծարանքների կամ վարկաբեկումների կարիքը չեն զգում, այդպիսիք կարող են նույնիսկ հակառակ ազդեցություն ունենալ:

Նախընտրական շատ կարճ ժամանակահատվածում ընտրազանգվածի բոլոր շերտերի տրամադրությունները շոշափել, ինչ խոսք, հնարավոր չէ: Մանավանդ, դրանք հարափոփոխ են: Սակայն անկասկած է, որ հաջողության առավել մեծ հավանականություն կունենա այն թեկնածուն, ում նախընտրական շտաբն ամենաուշադիր ձեւով կուսումնասիրի նույն այդ հասարակական տրամադրությունների բոլոր նրբերանգները եւ դրանք առավել խելացի կերպով կօգտագործի քարոզարշավում՝ ցանկալին չընդունելով իրականի տեղ, չկորցնելով ռեալության զգացումը:

ՍԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՀԱԿԱՃԱՌՈՒԹԻՒՆ

Երբ կայ ազգային-դեսական գերխնդիր, գաղափարախօսական տարբերութիւնները կը մղուին 2-րդ գիծ

Վերջերս հայաստանյան մամուլում, ինչպես նաեւ մեր թերթում, հնչեցին գաղափարախոսական օրթոդոքսիզմի դիրքերից բխող քննադատություններ, որոնք մասնավորապես ուղղված էին ՀՅԴաշնակցության եւ Ռամկավար ազատական կուսակցության, այսինքն գաղափարապես իրար հակադիր կազմակերպությունների կողմից նախագահական նույն թեկնածուին պաշտպանելու իրողության դեմ: Ստորեւ երիտասարդ հոդվածագիրը փորձում է հակադրվել այդ մոտեցմանը, օրինակներ բերելով վերջերս Կիպրոսում տեղի ունեցած նախագահական ընտրություններից:

Նախընտրական շրջանը բոլոր երկիրներու մէջ ըլլալով քաղաքականապէս եռուն ժամանակաշրջան, հասարակութեան մէջ կը ստեղծէ լարուած մթնոլորտ, ուր հրապարակ կը նետուին նաեւ զանազան տարաձայնութիւններ, սխալ կարծիքներ եւ պնդումներ: Այս բոլորը ռամկավարական-ժողովրդավարական մեխանիզմի հարազատ եւ ոչ անբնական երեւոյթներ են: Սակայն դժբախտաբար կը պատահի նաեւ անընդունելին, երբ որոշ հոսանքներէ բխող կարծիքներ կը յանգին այնպիսի եզրակացութիւններու, որոնք դուրս են որեւէ քաղաքական բանականութենէ: Այդպիսին է, օրինակ, վերջերս հայաստանեան քաղաքական շուկայի մէջ առաջարկուող տեսակէտը, թէ տարբեր գաղափարախօսութիւններ ունեցող քաղաքական ուժերու եւ կամ կազմակերպութեանց միաւորումը նախագահական ընդհանուր թեկնածուի մը առաջադրման համար անընդունելի եւ անառողջ է: Վերոյիշեալ պնդումը յատկապէս կը վերաբերի ՀՀ նախագահական թեկնածու Ռոբերտ Քոչարեանը առաջադրող ՀՌԱԿ-ի, ՀՅԴ-ի, Երկրապահներու միութեան եւ գաղափարապէս տարբեր այլ կազմակերպութիւններու կողմէ որդեգրուած ընդհանուր կեցուածքին:

Առարկելով, թէ վերոյիշեալ կազմակերպութիւններէն իւրաքանչիւրն ունի իւրայատուկ ծրագիր, տարբեր գաղափարախօսութիւններ ու գործելաձեւեր, եւ, հետեւաբար, իրարու չհամընկնող քաղաքական սկզբունքներ, ուրեմն ինչպէ՞ս կարելի կը դառնայ անոնց համաձայնութեան գալը մէկ եւ ընդհանուր թեկնածուի շուրջ: Նոյն շրջանակները հարց կը բարձրացնեն, թէ միմիայն նոյնանման գաղափարախօսութիւն եւ տնտեսական-քաղաքական սկզբունքներ ունեցող կազմակերպութիւններու է վերապահուած ընդհանուր թեկնածու առաջադրելու իրաւունքը, մոռնալով նախորդ նախագահական ընտրութիւններու եղելութիւնը, երբ ՀՅԴ-ն, ճանչուած որպէս ընկերվարական կուսակցութիւն, կ'առաջադրէր պրն Վազգէն Մանուկեանի թեկնածութիւնը, որ կը ղեկավարէ Ազգային ժողովրդավարական միութիւն աջ թեքումով կուսակցութիւնը:

Այն ժամանակ «ճիշդ սկզբունքի տէր» շրջանակները չառարկեցին, եւ ընկերվարական ու ժողովրդավարական տարբեր թեւերու համագործակցութիւնը համարեցին բնական երեւոյթ: Մինչդեռ այժմ...

Նման տեսակէտներ առաջ քշող՝ ները տարհամոզելու համար կարելի է յիշեցնել վերջերս կայացած (փետրուար 8-15) նախագահական ընտրութիւնները Կիպրոսի Հանրապետութեան մէջ, որ ճանչուած է որպէս ժողովրդավարական երկիր:

Օրինակը նախագահական ընտրարշաւին մասնակցող երկու հիմնական թեկնածուները առաջադրող կուսակցութիւններու պարագան է, ուր պրն Եաքովուն կը մրցակցէր նախագահ Քլերիդեսի հետ, իր ետին ունենալով AKEL-ը (համայնավար) եւ DIKO-ն (ռամկավար), որոնք ինչպէս արդէն կարելի է հասկնալ իրենց անուններէն, զիրար գաղափարապէս հակասող կուսակցութիւններ են: Այս իրականութեան զուգահեռ կար նաեւ այն ճշմարտութիւնը, որ պրն Եաքովուն կը սերէր ծայրայեղ աջակողմեան ընտանիքէ մը, այդպիսով ունենալով զուտ աջակողմեան մտածելակերպ ու վարքագիծ:

Հայ հասարակութեան ծանօթ է այն պատմաքաղաքական իրողութիւնը, թէ Կիպրոսի Հանրապետութիւնն ունի 24 տարիներու վրայ տարածուող հողային պահանջք, որ կը վերաբերի կղզիին հիւսիսային մասին, որ գրաւուած է Թուրքիոյ կողմէ, ուր կը գտնուի թրքական բանակ եւ անօրինական ձեւով բնակեցուած թուրք հասարակութիւն, ներմուծուած Թուրքիայէն: Այս խնդրին զուգահեռ, գոյութիւն ունի նաեւ Կիպրոսի Եւրոպական միութեան անդամակցութեան հարցը, որ պիտի երաշխաւորէ Կիպրոսի քաղաքական կայունութիւնը, տարածքային ամբողջականութիւնը: Համայն կիպրացի ժողովուրդը մեծ ակնկալիքներ ունէր բոլոր թեկնածուներէն, որոնք առաջադրուած էին նախագահական աթոռի համար, նշուած երկու խնդիրները նկատելով առաջնային համազգային նպատակներ: Ելլելով այս սկզբունքէն, եւ նպատակ ունենալով իրագործել իրենց առջեւ դրուած ազգային պահանջը, վերոյիշեալ երկու կուսակցութիւնները համայնավարներն ու ռամկավարները, համախմբելով իրենց ուժերը, առաջադրեցին անձ մը Եաքովուն, որ չունէր եւ ոչ մէկ կուսակցական դաստիարակութիւն, վստահելով միմիայն անոր անձնական կարողութեանց, որ լաւագոյն բարեմասնութիւններէն մէկ էր [illegible]:

Երեւութիւնը աւելի պարզորոշ դարձնելու համար կ'ուզեմ նաեւ յիշել Կիպրոսի նախորդ նախագահական ընտրութիւնները, ուր նախկին նախագահ Կիպրիանուի կուսակցութիւնը DIKO-ն, գործակցած էր գաղափարապէս համընկնող կուսակցութեան DISY-ին (ծայրայեղ աջակողմեան) հետ, առաջադրելով պրն Քլերիդեսը եւ կազմած իշխանութիւն կառավարութեան մէջ ունենալով պորտֆոլիոներու 40 տոկոսը: Սակայն անընդունելի գտնելով վերջինիս քաղաքական ռազմավարութիւնն ու որդեգրած մօտեցումը Կիպրոսի հարցի լուծման գծով, հրաժարեցաւ կառավարութենէն եւ նախարարական իր 5 աթոռներէն, նախընտրելով համագործակցիլ համայնավարներուն հետ, որոնք հանգամանքներում բերմամբ նոյն ակնոցէն կը դիտէին ազգային հրատապ հարցերը:

Միջազգային քաղաքական անցուդարձերը լաւ ուսումնասիրելով, այն քաղաքական ուժերը, որոնք գաղափարաբանական «տրամաբանութիւն» եւ «սկզբունքայնութիւն» կ'որոնեն, առիթը պիտի ունենան հասկնալու, թէ երբ գոյութիւն ունի ազգային հրատապ գերխնդիր, ինչպէս Արցախն է, կամ Կիպրոսի պարագային գրաւեալ տարածքները, հարկ է ուժերը համախմբել, ելլելով ոչ թէ կուսակցութիւններու գաղափարախօսութիւններէն եւ վարդապետութիւններէն, որոնք կ'ապակայունացնեն ու կը լարեն մթնոլորտը, այլ ընտրել շատ աւելի գործնական տարբերակ, ուժերը համախմբելով այն անձին շուրջ, որ պիտի արդարացնէ իրենց գործակցութիւնն ու աջակցութիւնը, եւ որ կ'արտացոլացնէ այն հիմնական նպատակները, որոնք կը հետապնդեն իրար նկատմամբ անտեղեակ, նոյնիսկ հակոտնեայ գաղափարախօսութիւններ ունեցող, բայց նոյն թեկնածութիւնը առաջադրող կուսակցութիւնները:

ՎԱՐՈՒԺԱՆ ՍԻՆՏԻՐԵԱՆ
Նիկոսիա-Երեւան

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Միջազգային

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

«Մոնդ դիպլոմատիկ»-ը Կովկասի եւ Մերձավոր Արեւելքի մասին

Փարիզում ֆրանսերեն լույս տեսնող ՀԲԸՄ տեղեկագիրն անդրադառնում է «Մոնդ դիպլոմատիկ» ամսագրի երկամսյա հավելվածի հունվար-փետրվարյան համարին, որտեղ հոդվածներ են զետեղված մասնավորապես Կովկասի եւ Մերձավոր Արեւելքի խնդիրների վերաբերյալ:

Առաջին հոդվածը վերաբերում է Իսրայել-Թուրքիա նոր առանցքի ծավալմանը: Այնտեղ Թել Ավիվի եւ Անկարայի հարաբերությունները մասնավորապես վերլուծվում են դիվանագիտական նոր տեսանկյունից, որը գոյացել է նախկին ԽՍՀՄ-ի եւ ԱՄՆ-ի շրջանային հակամարտության թուլացումից հետո: Դրա հետեւանքներից մեկը տարածաշրջանում առկա դաշինքների եւ շահերի վերանայումն է: Հոդվածագիր Ալեն Գրեշը ուրվագծում է 1995 թ-ից ի վեր Մերձավոր Արեւելքում Իսրայելի եւ Թուրքիայի միջեւ ընկալվող որոշակի մերձեցումը: Այդ երկու երկրներն էլ խնդիրներ ունեն Սիրիայի հետ: Նոր առանցքի հիմքը եւ կարեւորությունը վերլուծվում են տարածաշրջանի տարբեր երկրների ներքաղաքական եւ միաժամանակ ռազմական անվտանգության խնդիրների լույսով: Քրդական հարցն առնչվում է ինչպես Իրանի եւ Իրաքի, այդպես էլ Սիրիայի հետ: Սիրիայի եւ Իսրայելի լարված հարաբերությունները չեն թուլանում եւ շարունակում են ազդել հարեւան երկրների փոխհարաբերությունների վրա: Թուրքիայի, Սիրիայի եւ Իրաքի միջեւ Եփրատի ջրերի բաժանման հարցը եւս կենսական է եւ անտարակույս գալիք հարյուրամյակի գլխավոր հակամարտություններից մեկն է լինելու: Նման պայմաններում տարածաշրջանի երկրներից յուրաքանչյուրը ձգտում է որեւէ ձեւով համաձայնության գալ կամ դաշինք կնքել հարեւանների հետ: Այդ բոլոր գործոնները փոխկապակցված են եւ այսօր պայմանավորում են Իսրայելի ու Թուրքիայի մերձեցումը:

Երկրորդ հոդվածը վերնագրված է «Ճակատամարտ Կովկասի սեւ ոսկու համար»: Դրա հեղինակ Վիգեն Չիթերյանն ընդգծում է Անդրկովկասի նավթի հարաճուն ռազմավարական ու տնտեսական կարեւորությունը: Մասնավորապես ամերիկյան նավթային ընկերությունները աշխուժորեն սկսել էին հետաքրքրվել Կովկասի նավթով դեռ նախքան այն պահը, երբ դա դարձավ Վաշինգտոնի գլխավոր շահագրգռություններից մեկը: Վաշինգտոնի հետաքրքրությունն ունի երեք գլխավոր պատճառ: ԱՄՆ կառավարությունը Կասպից ծովի նավթը համարում է պահեստային էներգիայի աղբյուր: Նա միաժամանակ ձգտում է թուլացնել Ռուսաստանի ազդեցությունը նախկին խորհրդային հանրապետությունների վրա եւ տարածաշրջանում նվազեցնել Իրանի հարաճուն դերը: Բայց իր նպատակներին հասնելու համար Վաշինգտոնը Կոնգրեսում չի կարող անտեսել հայամետ եւ ադրբեջանամետ լոբբիստական խմբերի ճնշումները:

Ինչ վերաբերում է Եվրամիությանը, տարածաշրջանում նա եւս ունի իրական շահեր, բայց եվրոպական երկրները միասնական չեն: Այսպես Գերմանիան հետաքրքրվում է առավելապես Վրաստանով, Ֆրանսիան ավելի մոտ է Հայաստանի հետ, Անգլիան եւ «Բրիթիշ փեթրոլիում»-ը նախապատվությունը տալիս են Ադրբեջանին: Չնայած տնտեսական զգալի ներկայությանը, Եվրոպան, ի տարբերություն ԱՄՆ-ի, Կովկասում անկարող է ռազմավարական էներգետիկ վճիռներ կայացնել: Հոդվածագիրը նշում է, որ Չեչնիայի պատերազմի իրական պատճառը նավթն է, քանզի Մոսկվան ուզում է միայնակ վերահսկել կովկասյան նավթամուղները եւ շրջանում ուժեղացնել իր ազդեցությունը: Բացի դրանից, Կասպից ծովի նավթի արտահանումը կարող է վնասել Ռուսաստանի էներգետիկ պաշարների վաճառքին:

Նավթը նաեւ «երկընտրանք է Անկարայի համար»: Իրոք, Թուրքիան, որն Ադրբեջանին պաշտպանում է Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության մեջ, փորձում է դրանով իսկ աշխարհաքաղաքական դեր խաղալ Անդրկովկասում, մրցելով Ռուսաստանի հետ, մինչդեռ տարօրինակ կերպով Թուրքիայի «տնտեսական շահերը զարգանում են ոչ թե նախկին ԽՍՀՄ թուրքալեզու հանրապետությունների հետ, այլ հենց Ռուսաստանի»: Իսկ Իրանը առեւտուր է անում ինչպես Ադրբեջանի, այնպես էլ Հայաստանի, Թուրքմենստանի եւ Թուրքիայի հետ, միաժամանակ Ռուսաստանի հետ մերձենալու փորձեր անելով:

Բաքվի նավթը եւ կովկասյան նավթամուղների նախագծերը ներկայումս խոշոր տերությունների եւ դրանց նավթային ընկերությունների ուշադրության կենտրոնում են, թեեւ տարածաշրջանում հակամարտությունները դեռ չեն վերացել: «Ինքնահռչակ» Լեռնային Ղարաբաղի, Աբխազիայի, Հարավային Օսիայի եւ Չեչնիայի [illegible] հիմնահարցերը հակասում են ներկա ստատուս քվոյին: Դրա հետեւանքով «նավթի հարցն այսօր ներկայանում է մանավանդ քաղաքական տեսանկյունից», ուստի Հայաստանի Հանրապետության վրա «հարաճուն ճնշում է գործադրվում, որպեսզի նա ընդունի Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականությունը»: Հեղինակը Կովկասում այսօր գոյություն ունեցող «դաշինքների տարօրինակ խճանկարը» բացատրում է մեծ տերությունների նավթային շահերով:

Պ. Ռ.

Ռուսների համար լավագույնը Բիլ Քլինթոնն է

Ռուսաստանի ազգային եւ սոցիալական հարցերի անկախ ինստիտուտն առաջին անգամ 2200 ներկայացուցչական անձանց շրջանում հարցում է անցկացրել, թե ռուսաստանցիների կարծիքով ովքեր են 1997 թ. արտասահմանցի լավագույն քաղաքական գործիչները: Հարցման մասնակիցների կեսից ավելին նախապատվությունը տվել է ԱՄՆ նախագահ Բիլ Քլինթոնին: 28 տոկոսը նախընտրել է Բորիս Ելցինի մեծ բարեկամ Հելմուտ Քոլին: Երրորդ տեղում Ժակ Շիրակն է, որը ստացել է 7,5 տոկոս:

Կուբացի ոստիկանները կշրջեն «պեժոներով»

Կուբայի ազգային հեղափոխական ոստիկանությունը սկսել է իր «Լադա» մակնիշի հին ավտոմեքենաները փոխարինել ֆրանսիական «Պեժո-106» եւ «Պեժո-306» մեքենաներով: Նախատեսված 1200-ից արդեն առաքվել է 300-ը: Կուբացիները սկզբում որոշել էին ձեռք բերել ճապոնական «Միցուբիշի» մեքենաներ, որոնք ավելի էժան են, բայց հետո նախընտրեցին ֆրանսիացիներին, քանի որ վերջիններս կարողանում են Կուբայի առեւտրական բոյկոտման հարցում դիմակայել ԱՄՆ-ի ճնշումներին:

«ԷՔՍՊՐԵՍ»

Հեյերդալը 83 տարեկանում դեռ հետազոտում է

«Այս մոլորակը դեռ լրիվ հետազոտված չէ: Եթե ուզում ենք լավ հասկանալ ապագան, պետք է լավ ուսումնասիրենք անցյալը», նշել է աշխարհահռչակ նորվեգացի ճանապարհորդ, ազգագրագետ եւ հնագետ Թուր Հեյերդալը, որը հնագետներին եւ նրանց արշավները ֆինանսավորելու նպատակով հիմնադրամ է ստեղծել: Ըստ «Նեշընըլ Ջեոգրաֆիկ Մեգեզին» հանդեսի տվյալների, 83 տարեկան գիտնականը անցյալ տարի մի շարք դասախոսություններով հանդես է եկել՝ նշելու «Կոն-Թիկի» լաստանավով ճանապարհորդության 50-ամյակը: Հայտնի է, որ նա հինգ ուղեկիցների հետ 101 օրվա ընթացքում անցել է Պերուից մինչեւ Թուամոտո կղզիախմբի Ռաբորիա կղզին (մոտ 8000 կմ) ապացուցելու, թե Պոլինեզիայի արեւելյան կղզիները նախապես բնակեցվել են պերուական լաստանավերով Հարավային Ամերիկայից եկած բնիկներով:

1953-ին հնագիտական արշավախումբ է ղեկավարել Գալապագոսյան կղզիներում, ուր հայտնաբերել է մինչինկական դարաշրջանի հնդկացիների բնակատեղերի գոյության ապացույցներ.

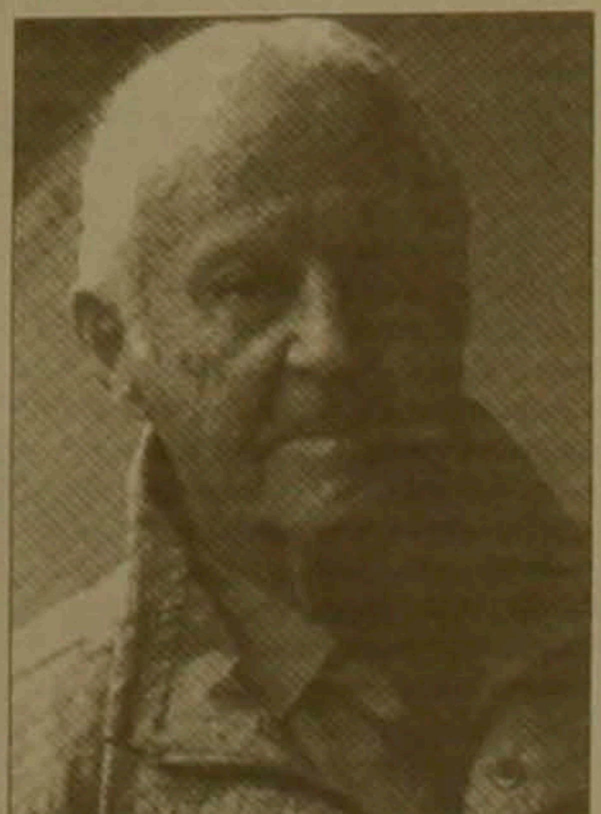

Հետագայում, 1969-ին եւ 1970-ին, երկու պապիրուսե նավակներով (Ռա I եւ Ռա II) կազմակերպել է գիտարշավ Մարոկկոյի արեւմտյան ափերից դեպի Բարբադոս կղզի, իսկ 1977-ին «Տիգրիս» նավով Իրաքից Պակիստան, այնուհետեւ Հնդկական օվկիանոսից մինչեւ Ջիբութի:

Հ. Ծ.

ՎԻԼՆՅՈՒՍ

Խորհրդային բացիլներ չունեցող նոր նախագահը երդում տվեց

26 ՓԵՏՐՎԱՐ, BBC, PC, «ԻՏՈԳԻ»: Այսօր Վիլնյուսում կայացավ Լիտվայի նոր նախագահ Վալդաս Ադամկուսի հանդիսավոր երդման արարողությունը: Իր ելույթում Ադամկուսը հայտարարեց, որ Լիտվայի արտաքին քաղաքականության առաջնահերթ խնդիրը ՆԱՏՕ-ին եւ Եվրամիությանը որքան կարելի է շուտ անդամակցելն է՝ պահպանելով միաժամանակ բարիդրացիական հարաբերություններ հարեւան երկրների հետ: Ադամկուսը խոստացավ, որ մինչեւ իր նախագահական ժամկետի ավարտն ինքը կլուծի այդ հարցը: Հայտնի է, սակայն, որ Մոսկվան կտրականապես դեմ է, որ որեւիցե բալթյան երկիր անդամակցի ՆԱՏՕ-ին: Երկրորդ աշխարհամարտի տարիներին Ադամկուսը զենքը ձեռքին պաշտպանել է Լիտվայի անկախությունը սկզբից կարմիր, հետո հիտլերյան, ապա նորից կարմիր բանակներից: Դիմադրության շարժման մասնակից է, մասնակցել է ընդհատակյա թերթի հրատարակման գործին, բանտարկվել նացիստական ճամբարում: 45 թվականին ստիպված է եղել հեռանալ Լիտվայից Գերմանիա, որտեղ սովորել է Մյունխենի համալսարանում, ապա մեկնել է ԱՄՆ եւ դարձել այդ երկրի քաղաքացի: Այսպիսով, անկախանալուց հետո լիտվացիները սկզբից նախագահ ընտրեցին այլախոհ Լանդսբերգիսին, հետո՝ վերադարձրին խորհրդային ժամանակվա ղեկավար Բրազաուսկասին, իսկ այժմ էլ փորձում են Ադամկուսին, որը չապրելով խորհրդայնացված Լիտվայում, զուրկ է խորհրդային բացիլներից: Իսկ այդպիսի մարդու հնարավոր էր գտնել միայն արտասահմանում:

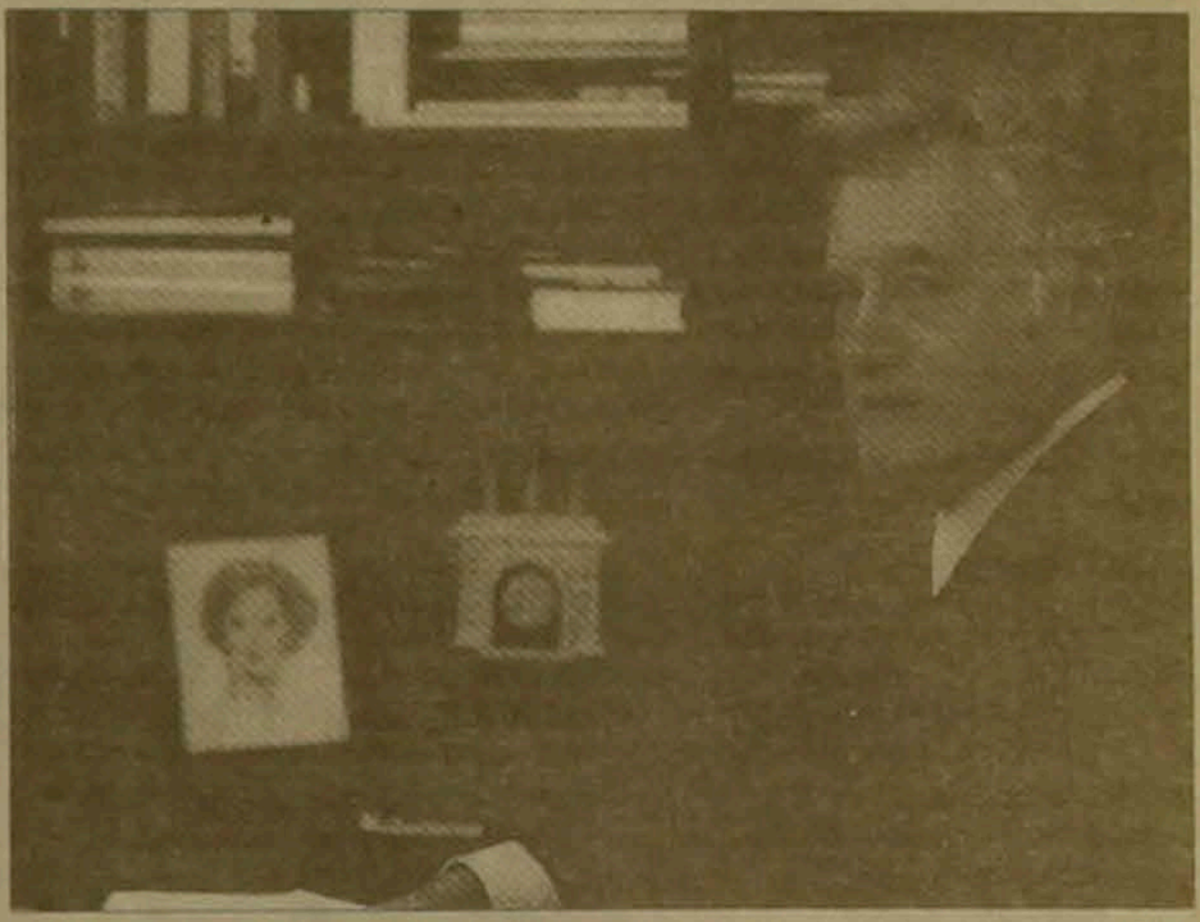

ԲԵՌՆ

Իսրայելի հետախուզության նոր անհաջողությունը

26 ՓԵՏՐՎԱՐ, PC, BBC: Նոր սկանդալ է սկսվել՝ կապված Իսրայելի հետախուզական «Մոսադ» ծառայության հետ: Շվեյցարիայի մայրաքաղաք Բեռնում ձերբակալվել են «Մոսադի» 5 գործակալներ, որոնք փորձում էին գաղտնալսող սարքեր տեղադրել մասնավոր մի տան նկուղում, որտեղ, ըստ շվեյցարական ԶԼՄ-ների, բնակվում էին Իրանի դիվանագետները: Տեղացի մի բնակիչ նկատելով այդ, ոստիկանություն է կանչել, որը հարցաքննելով բռնվածներին, չորսին ազատ է արձակել, իսկ մեկին՝ ձերբակալել: Դատախազությունը, սակայն, ձերբակալման օրդեր է տվել բոլոր գործակալների համար եւ այժմ «Մոսադի» մյուս գործակալները գտնվում են որոնման մեջ: Շվեյցարիայի ԱԳՆ-ը բողոք է հայտնել Թել Ավիվին եւ այժմ «որպես նվազագույնը, սպասում է Իսրայելի շտապ ներողությանը»: Վերջերս «Մոսադը» մի շարք անհաջողություններ է կրել, ինչի հետեւանքով նախկինում առասպելական հաջողություններով հայտնի այդ կազմակերպության վարկանիշը եւ քաղաքական ոգին կտրուկ անկում են ապրել: «Համաս» կազմակերպության առաջնորդի դեմ Հորդանանում կատարված անհաջող մահափորձի եւ այս անհաջողության պատճառով «Մոսադի» տնօրեն Դանի Յաթոմը օրերս հրաժարական ներկայացրեց: Դա առաջին դեպքն էր, որ «Մոսադի» ղեկավարը ժամանակից շուտ լքում է իր պաշտոնը:

ԵԳԻՊՏՈՍ

Միջուկային ծրագրերի վերակենդանացում

Երեք տասնամյակի ընդմիջումից հետո Եգիպտոսը դարձյալ ձեռնամուխ է եղել իրականացնելու միջուկային էներգիայի խաղաղ կիրառման իր ծրագրերը, հաղորդում է «Քեյհան ինտերնեշընըլ» իրանական անգլիատառ օրաթերթը:

Փետրվարի սկզբներին՝ Արգենտինայի նախագահ Կառլոս Մենեմի Եգիպտոս այցելության օրերին գործարկված նոր ռեակտորը երկու երկրների միջեւ միջուկային էներգիայի խաղաղ օգտագործման բնագավառում 1985 թվին ստորագրված մի շարք համաձայնագրերի տրամաբանական կիզակետն էր: Այդ համաձայնագրերի հիման վրա 1992-ի սեպտեմբերին պայմանագիր էր ստորագրվել կառուցելու 22 մեգավաս հզորությամբ մի նոր ռեակտոր: Կառուցմանը մասնակցել են ավելի քան 70 եգիպտացի արհեստավարժ մասնագետներ, որոնք վերապատրաստվել են Արգենտինայում:

Եգիպտական ատոմային էներգիայի վարչության փոխնախագահի եւ նշված ծրագրի վերահսկիչ Իբրահիմ էլ Դախլիի խոսքերով, նորակառույց ռեակտորը արտադրելու է ռադիոակտիվ իզոտոպներ եւ կոբալտ, որոնք անհրաժեշտ են բուժական (հատկապես քաղցկեղի դեմ պայքարի) դեղամիջոցների պատրաստման համար:

Եգիպտոսն իր առաջին միջուկային ռեակտորը կառուցել էր Խորհրդային Միության օժանդակությամբ 1961-ին: Երկու մեգավաս հզորությամբ այդ ռեակտորի բացումը կատարել էր նախագահ Գամալ Աբդել Նասերը: Սակայն 1967-ի պատերազմի հետեւանքով Եգիպտոսը ստիպված էր հրաժարվել իր միջուկային ծրագրերից, որի պատճառով այդ բնագավառի մասնագետներից շատերը տեղափոխվեցին այլ երկրներ՝ աշխատանք որոնելու: «Նոր ռեակտորը վերակենդանացնում է միջուկային էներգիան խաղաղ նպատակներով օգտագործելու Եգիպտոսի երբեմնի ծրագրերը», հայտարարել են եգիպտական պաշտոնական մարմինները «Էլ Ահրամ» շաբաթաթերթի լրագրողին:

digitised by A.R.A.R.@

«Եթե Կոմիտասը գրեր միայն «Անտունին», այդ էլ բավական կլիներ նրան մեծ արվեստագետ համարելու»:

ԿԼՈԴ ԴԵԲՅՈՒՍԻ

Կոմիտաս ստեղծագործողը

Կոմիտասի երաժշտական-ստեղծագործական աշխատանքը կարելի է բաժանել երկու հիմնական խմբի: Առաջին դեպքում նա հանդես է գալիս որպես երաժշտագետ-հետազոտող՝ բացահայտելով հայ ժողովրդական եւ եկեղեցական երաժշտության էությունը, ուրույն տեսակ լինելու պարագան, լույս աշխարհ հանելով նրա կառուցվածքային եւ մեղեդիական առանձնահատկությունները իր ողջ պատմական զարգացման ընթացքում, եւ այդ ամենն իր համերգ-դասախոսությունների, հոդվածների եւ գիտական ուսումնասիրությունների միջոցով ներկայացնում երաժշտական աշխարհին:

Ստեղծագործական աշխատանքի մյուս երեսը կոմպոզիտոր-հորինողի գործունեությունն է: Եթե ուրիշ մեծ երաժիշտների մոտ հստակ սահման կա նրանց գործունեության այդ երկու բնագավառների միջեւ, ապա Կոմիտասի պարագայում այդ սահմանազատումը հարաբերական է: Երգահան Կոմիտասն ու գիտնական Կոմիտասը ձեռք-ձեռքի տված քայլում են մի որոշակի ուղիով, միտում են մի որոշակի նպատակի, եւ այդ նպատակն իրագործելիս օգնում եւ լրացնում են միմյանց: Ու եթե հետազոտող գիտնականի վաստակը հստակորեն կարելի է առանձնացնել գրեթե իր բոլոր [illegible] ապա հորինողի պարագան մի փոքր այլ է, որովհետեւ Կոմիտասի ստեղծագործական հանճարը տարալուծված է իր կողմից հավաքված, մշակված, ներդաշնակված, բազմաձայնված մեներգերի եւ խմբերգերի ընդհանուր հենքի մեջ, նրբորեն շաղախված հայկական բուն երգի ոգուն եւ էությանը, գտված ու մաքրված օտարամուտ տարրերից, հղկված որպես աղամանդ ազգային ոգով ու ոճով, հայկականացած Կոմիտասով եւ կոմիտասականացած հայկականով: Այս ամենը չըմբռնելով է, որ դարասկզբին ոմանք չկարողացան ճանաչել կոմպոզիտոր Կոմիտասին եւ այն թյուր կարծիքը արտահայտեցին, թե Կոմիտասն ընդամենը երգ հավաքող, մշակող, ուսումնասիրող է: Իհարկե, դրանում ինչ-որ չափով «մեղավոր» էր Կոմիտասը, որն իր ստեղծագործությունների տակ անգամ գերհամեստորեն ստորագրում էր «Դաշնակեց, մշակեց Կոմիտաս վարդապետը»: Բարեբախտաբար, հետագա հայ թե օտար երաժշտագետներից եւ ոչ մեկը չկիսեց Կոմիտաս-հորինողին թերագնահատողների կարծիքը: Մեր խոսքն առարկայական լինելու համար լսենք հայ եւ օտար երաժշտագետների տեսակետները: Ահա թե Կոմիտասին լսելուց հետո ինչ է գրում երաժշտագետ Թովմաս Հարտմանը: «Հայ ժողովրդական երգը, հանձին Կոմիտասի, գտել է իր ամենագայտուն վարպետին, նա ուսանելի է շատ տեսակետից: Հայ երաժշտությանը նախանձախնդիր ամեն ոք նախ պետք է ուսումնասիրի Կոմիտասին ու ապա միայն սկսի ստեղծագործել: Ով ուզում է հայ երաժշտությանը զարկ տալ, ավելի առաջ շարժել, նա այլ ճանապարհ չունի»:

Երաժշտագետ Ռուբեն Թերլեմեզյանը, խոսելով Կոմիտասի ժողովրդական երգերի մշակումների առանձնահատկությունների մասին, գրում է. «Կոմիտասն իր մշակումների մեջ հոմոֆոն ակորդային ոճին հակադրում է բազմաձայն հյուսվածքի պոլիֆոնիկ ոճը, ստեղծագործական մի նորույթ, որը հեղաշրջում առաջացրեց հայ երաժշտության կյանքում: Այդ ոճը նա անմիջականորեն բխեցնում է ժողովրդական երգի էությունից: Կոմիտասն առաջինն էր, որ լուծեց ժողովրդական երգի սինթեզի լուրջ եւ դժվարին խնդիրը»: Այս առումով արժե լսել երաժշտագետ Հ. Հարությունյանի խոսքը. «Կոմիտասն ամենափոքր երգն անգամ մշակելիս իր հոգու ականջները լայն բաց էր անում լսելու այդ երգի չգրված ձայները, համր հնչյունները, ծածուկ թրթիռները, գտնելու արդյոք չկա՞ երգերում կիսաարտահայտված մի շեշտ, թեթեւ ակնարկված մի ռիթմ, մտքով հասկացված մի տոն, զսպված կամ խեղդված մի ձայնական շեղում: Եվ եթե կար, եթե նա զգում էր դա, ապա իրեն խնդիր էր առաջադրում այդ չասվածից ինչ կարելի է ասել, ինչ չափով, ինչ ձեւով, որտեղ, այն էլ այնպես, որ տվյալ երգի նկարագիրը գայթնի եւ փարթամ լինի, առանց զարդարանքի մեջ խճճվելու, առանց աղարտվելու, առանց ինքնությունը կորցնելու: Եթե տվյալ երգը ճլաստ էր, նա օգնության էր կանչում բազմաթիվ տարբերակներ, որոնցից մեկն ու մեկի մեջ գտնում էր իր ձեռքի տակ եղած այս կամ այն չասված մասը: Այդ է պատճառը, որ նրա ստեղծագործություններն այնքան հարազատ եւ միեւնույն ժամանակ այնքան ինքնատիպ են»: Կոմիտասի մշակած ցանկացած երգի մեջ ինքը կա որպես իր կողմից բացահայտված, չասված մասը: Երաժշտագետ Ալեքսանդր Շահվերդյանն առանձնացնելով զուտ կոմիտասյան երգերի մի փունջ («Կաքավիկ», «Ալագյազ», «Սիփանա քաջերը», «Անտունին»), գրում է, թե «...հատկապես այդ ստեղծագործությունները, որոնց օրիգինալությունն անտարակուսելիորեն հաստատվում է, վկայում են այն մասին, թե Կոմիտասին օրգանապես որքան մոտ են եղել ժողովրդական երաժշտության լեզուն եւ կերպարների շրջանը: Չի կարելի սակայն, միանշանակորեն համաձայնել այն բանի հետ, թե Կոմիտաս-կոմպոզիտորն առկա է միայն այս մի քանի երգերում: Հայ ժողովրդական բոլոր այն երգերը, որոնք անցել են Կոմիտասի ստեղծագործական քուրայով, որոնց դիպել է Կոմիտասի կախարդական ձեռքը, նրա անհատական շունչն ու ոգին առկա են դրանց մեջ:

Կոմիտասի ստեղծագործական աշխատանքի բնույթն ու խորությունը ըմբռնելու համար շատ արժեքավոր են արեւմտահայ արվեստաբան Շահան Ռաթեւոս Բերբերյանի բնորոշումները: «Արդարեւ Կոմիտաս վարդապետը բերած է իր դաշնավորումներուն մեջ երաժշտական թափանցման այնպիսի նորություն մը, որ անոնք սովորական դաշնավորումներու սահմանեն անչափորեն անդին կանգնին իսկական ու մեծարժեք ստեղծագործություններու կարգին տեղ առնելու համար: Հայ երգերու վրա վարդապետին կատարած աշխատանքը նախ անոնց էության հիմնահատակ, հիմնուրույն ոգիին թափանցման, լավագույն իմաստով հասկացման գործ եղած է»:

Հայկականն այնքան անաղարտորեն է անցնում Կոմիտասի ստեղծագործությունների միջով, որ արտաքուստ դրանք ժողովրդական «հում» երգեր են թվում, բայց երբ թափանցում ենք դրանց էության մեջ, այնտեղ գտնում ենք բազմաթիվ նրբություններ, երանգներ, որ միայն մեծ հորինողը կարող էր տեսնել եւ վեր հանել: Կոմիտաս-կոմպոզիտորի ստեղծագործությունները քանակական առումով մեծաթիվ չեն, դրանք կազմված են 80 խմբերգերից, 40 երգերից ձայնի եւ դաշնամուրի համար, դաշնամուրային 7 պարերից եւ անավարտ պատարագից: Ինչպես տեսնում ենք, բացի պատարագից, հիմնականում փոքր ձեւերի գործեր են: Կոմիտասն այստեղ նրբորեն ոսկերիչ է: Սակայն, երբ ծանոթանում ենք նրա ստեղծագործական ծրագրերին, այնտեղ առավելապես Կոմիտասը գերադասում է մեծ կտավի գործերը՝ հատկապես օպերան: Երաժշտական աշխարհին հայտնի է, որ դեռեւս 1904 թվականին Կոմիտասը հղանում է Հով. Թումանյանի «Անուշ» պոեմը վերածել օպերայի: Պոետի հետ համագործակցում է օպերայի լիբրետոն ստեղծելու գործում: Ժամանակակիցների վկայությամբ թե լիբրետոյի, եւ թե օպերայի երաժշտության ստեղծման գործում ահագին բան արվում է, սակայն մեզ հասածն ընդամենը պատառիկներ են այդ հիասքանչ կտավի: Պահպանված փոքրաթիվ հատվածներն իսկ վկայում են, որ այստեղ Կոմիտասը հարազատ է մնացել իր ոճին: Ավելի քան ավարտուն է եղել Հակոբ Պարոնյանի «Քաղաքավարության վնասները» գործի հիման վրա գրված զավեշտական օպերան, որը ժամանակակիցների վկայությամբ, նույնիսկ բեմադրվել ու խաղացվել է ընկերների շրջանակում: Այդ գործից մեզ հասել է երկու պատկեր: Հաջորդ մեծ հղացումը վերաբերում է «Վարդան Մամիկոնյան» հերոսական օպերային, որից մեզ են հասել մի քանի դրվագ եւ օպերայի մանրամասն պլանը: Կոմիտասը ծրագրել է նաեւ ստեղծել «Սասնա ծռեր» օպերան էպոսի նյութի հիման վրա: Մանուկ Աբեղյանի վկայությամբ Կոմիտասը սկսել էր աշխատանքը: Դրա հաստատումն է այն, որ օպերայից այսօր առկա են երկու էսքիզ՝ Դավթի եւ Մհերի վերջին պատկերը, մի ոչ ծավալուն վոկալ երգամաս եւ էպոսի երաժշտական գրառումները:

Հայ ժողովրդի դաժան ճակատագիրը, որը լիովին կիսեց մեծն Կոմիտասը, նրան թույլ չտվեց ավարտել իր աստվածային առաքելությունը հայ երաժշտության բոլոր բնագավառներում: Շատ արժեքների հետ հայաջինջ պատերազմի թոհուբոհի մեջ կորավ Կոմիտասի ստեղծագործությունների պատկառելի մասը: Սակայն այն, ինչ հասել է մեզ, անվերապահորեն վկայում է, որ Կոմիտասը որքան մեծ էր որպես բանահավաք, որպես հետազոտող, որպես խմբավար, որպես մանկավարժ, որպես երգիչ, նույնքան եւ առավել մեծ էր որպես ստեղծագործող-հորինող-կոմպոզիտոր:

ԽԱՉԻԿ ՍԱՓԱՐՅԱՆ

ՄԵՐ ԱՐՎԵՍՏԱԳԵՏՆԵՐԸ

«Ազգ»-ի ցուցասրահ

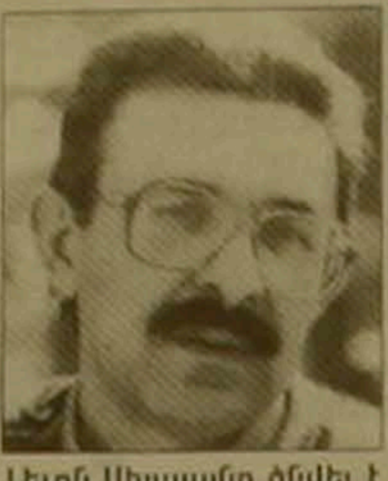

Լեւոն Ախայանը ծնվել է 1955 թվականին, Երեւանում: Ավարտել է Փ. Թերլեմեզյանի անվ. գեղարվեստի ուսումնարանը: 1990 թվականից Հայաստանի նկարիչների միության անդամ է: 1995 թ. նկարիչների միջազգային ֆեդերացիայի անդամ է (Մոսկվա): Սկսած 1977 թ. մասնակցել է բազմաթիվ անհատական եւ խմբակային ցուցահանդեսների՝ Մոսկվայում, Տաշքենդում, Ալմա Աթայում, Սանկտ Պետերբուրգում, Թբիլիսիում:

Գեղանկարչական եւ գրաֆիկական աշխատանքների ցուցահանդեսներ է ունեցել Կանադայում (Տորոնտո), ԱՄՆ-ում (Դետրոյթ, Լոս Անջելես), Ֆրանսիայում (Փարիզ, Տարբ, Մյուրեխս), Գերմանիայում (Դյուսելդորֆ), Հարավային Կորեայում (Սեուլ), Շվեյցարիայում (Բեռն, Ժնեւ), Բելգիայում (Բրյուսել), Սիրիայում եւ Լիբանանում:

Գեղանկարչական այն մթնոլորտը, որի մեջ ապրում են Լեւոն Ախայանի կերպարները, ժամանակային առումով ապահովում են արվեստի համար անհրաժեշտ անցյալի եւ ապագայի ներկայությունը: Աստղերը, ծաղրածուները, երաժիշտները, դերասանները մարմնավորում են իրական եւ առասպելական կյանքի մոտիվներից հյուսվող այն աշխարհը, որը կրում է Լեւոն Ախայանի արվեստի շունչը:

Նկարիչը երազի, հեքիաթի ու տեսիլքի շրջանակների մեջ վստահորեն ներկայացնում է այն իրավիճակը, որի մեջ լսելի ու հասկանալի է դառնում իր խոսքը:

Ա. Ա.

ԼՈՒՅՍ Է ՏԵՍԵԼ

Անմոռանալի 1988-ը

ՀՀՇ վարչության նախագահ Վանո Սիրադեղյանի ընծայագրով «Ազգը» ստացել է 125 մեծադիր լուսանկարներից բաղկացած «Սկիզբ» վերնագրով մի ալբոմ, որը «պատմում է» 1988 թվականի փետրվար-դեկտեմբեր ամիսների անմոռանալի դեպքերի ու իրադարձությունների մասին:

Իսկապես հրաշալի լուսանկարների հեղինակն է «Դիզայներների միություն» միջազգային ասոցիացիայի անդամ, պրոֆեսիոնալ լուսանկարիչ Մայիս Վարդանյանը:

Ալբոմը բարձրորակ տպագրության է, ձեւավորված է ճաշակով: Ափսոս, նրա [illegible] իրականացրել հրատարակությունը, ուստի միանում ենք հեղինակին՝ մեր գոհունակությունը հայտնելով տպագրության անհայտ կազմակերպիչներին:

Ռ. Հ.

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ

Ծերացող տղամարդկանց քմահաճույքները

Ֆիդել Կաստրոն

Հավանայում անցկացվող գրքի միջազգային 8-րդ տոնավաճառի ժամանակ Կուբայի առաջնորդը բոլորի համար անսպասելիորեն հայտարարեց, որ ուզում է գիրք գրել: Ինչի՞ մասին: Սեփական կյանքի հեղափոխությունից առաջ եւ այդ ընթացքում: Իր գրական ճաշակի վերաբերյալ հարցին ի պատասխան Կաստրոն նշեց, որ միշտ հրապուրվել է պատմության գրքերով: Վերջին տարիների իր սիրած հեղինակների թվում նա առաջինը դասեց իր հին ընկերոջ Գաբրիել Գարսիա Մարկեսի անունը, որի «Սեր խոլերայի ժամանակներում» վեպը առաջնորդին ամենից շատ է դուր գալիս:

Գրքի տոնավաճառի ժամանակ մեքսիկացի գրահրատարակիչները ցուցադրել էին մի քանի, կազմակերպիչների տեսանկյունից գաղափարաբանորեն բացահայտ վտանգավոր գրքեր. Խորխե Կաստանյեդայի «Կյանքը կարմիրի մեջ. Չե Գեւարայի կենսագրությունը», եռվյալ հակակաստրոյական Գիլյերմո Կաբրերա Ինֆանտեի «Պարելու մեղսագործությունը. Չա-չա-չա» եւ Մեքսիկայում ապրող կուբացի հեղինակ Էլիսեո Ալբերտո Դիեգոյի «Մատնություն իմն իր դեմ» գրքերը: Դեռ ոչ վաղ անցյալում Կուբայում հրատարակվող գրքերի տպաքանակը հասնում էր տարեկան 60 մլն-ի, սակայն վերջին ժամանակների տնտեսական դժվարությունները այդ թիվը կրճատեցին՝ հասցնելով 1,6 մլն-ի: Կբարձրացնի՞ այդ ցուցանիշը հեղափոխության առաջնորդի գրքի հրատարակումը:

Խուլիո Իգլեսիասը

Իսպանացի երգիչն այս օրերին միանգամայն նոր տեսք է ձեռք բերել պլաստիկ վիրահատության շնորհիվ՝ ձգելով դեմքի մաշկը եւ փոխելով սանրվածքը: Այս փոխակերպումը միանգամից գրավել է մեքսիկական մամուլի ուշադրությունը. «Իգլեսիասը մշտապես առանձնացել է կանանց դուր գալու մղումով, թեպետ նախկինի պես երիտասարդ երեւալու իր այս անգամվա ջանքերում մի քիչ չափն անցել է, եւ այժմ նույնիսկ դժվար է նրան ճանաչել», գրում է մադրիդյան «Սեմանան»: Առաջին անգամը չէ, որ Խուլիոն նման «սրբագրումներ» է անում, որի արդյունքում նրա դեմքը կորցրել է նախկին արտահայտչականության մի մասը, եւ երգիչը չի համարձակվում նույնիսկ ժպտալ, ինչպես առաջ, հավանաբար վախենալով, թե մաշկը կճաքի որեւէ անսպասելի տեղում»:

54-ամյա տարիքում Իգլեսիասն ուզում է արտաքնապես երեւալ 30-ից ոչ ավելին՝ երանելի ցանկություն: Իր թարմացած տեսքի առթիվ իսպանական մի այլ թերթի նա տեղեկացրել է, որ չափազանց հետեւում է իր սննդակարգին, կանոնավորապես մարզանք է անում, իսկ մազերը կտրել է, քանի որ իր փոքրիկ որդին Միգելը սիրում է դրանք քաշքշել:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

մարզական

ՖՈՒՏԲՈԼ

Խաղադաշտերում եւ... կուլիսների ետեւում

Սկանդալ կամ «ավեր»՝ հոբելյանի առթիվ

Լրանում է երկրի առաջնություններում Սանկտ Պետերբուրգի «Զենիթ» թիմի մասնակցության 60-ամյակը: Եվ թիմը հետաքրքիր «նվեր» ստացավ: Խոշոր սկանդալ է ծագել, որի մեջ, «Զենիթից» բացի, ներքաշված է նաեւ Մոսկվայի «Սպարտակը»: Ամեն ինչ սկսվեց, երբ «Զենիթի» նախկին խաղացող Սերգեյ Դմիտրիեւը պետերբուրգյան «Սպորտ-գեղադիտակ» թերթին տված հարցազրույցում ասաց, որ 1996 թվականի նոյեմբերին կայացած «Զենիթ»-«Սպարտակ» խաղում, որն ավարտվեց 1-2 հաշվով, հյուրերին հաղթանակ է «նվիրել» իրենց խաղացողներից մեկը: Սա հաստատեց նաեւ «Զենիթի» գլխավոր մարզիչ Պավել Սադիրինը, որը նշեց նաեւ խաղացողի անունը՝ դարպասապահ Ռոման Բերեզովսկին: Հատկապես նշվում է մոսկվացի Անդրեյ Տիխոնովի տուգանայինից խփած գոլը, որը, «նախկինների» կարծիքով, Բերեզովսկին «գեղարվեստորեն» բաց թողեց: Այդ խաղից հետո «Սպարտակը» հավասարվեց Վլադիկավկազի «Ալանիային», իսկ լրացուցիչ հանդիպման ժամանակ հաղթելով նրան, նվաճեց երկրի չեմպիոնի կոչումը: Իհարկե, իր թիմի պարտությունը «կազմակերպելը» ծանր մեղադրանք է, եւ Ռուսաստանի ֆուտբոլային միության ստուգիչ-կարգապահական կոմիտեն քննարկեց այդ հարցը: Նիստին մասնակցող «Զենիթ» ակումբի նախագահ Վլադիմիր Մուտկոն կտրականապես հեր[illegible] մ[illegible]ացածին համարելով: Նա ավելացրեց, որ նման փայլերի են դիմում նրանք, ովքեր ամեն կերպ դեմ են «Զենիթի» բարձրանալուն: Մուտկոն ասաց. «Մենք ոչ մի դեպքում չենք տա Բերեզովսկուն»:

Որոշակի եզրակացության չհանգեցին կոմիտեի ղեկավարները: Այդ հարցի առաջացման առիթով տարակուսանք հայտնեց ՍԿԿ-ի նախագահ Վիկտոր Մարուշչակը: Իրոք, սպորտի մաքրության նորահայտ ջատագովներն ինչո՞ւ էին ավելի քան մեկ տարի լռում «ծախված խաղի» մասին:

Այժմ հարցը դրված է լավի մարտի 6-ին: Այս հարցը մեզ չափազանց հետաքրքրում է նաեւ այն պատճառով, որ Ռոման Բերեզովսկին Հայաստանի հավաքականի դարպասապահն է:

Գեներալը եւ ֆուտբոլը

Անգել Յորդանեսկուի գլխավորությամբ Ռումինիայի հավաքականը խոշոր հաջողությունների է հասել վերջին տարիներին: Դրանցից վերջինը աշխարհի առաջնություն-98-ի եզրափակիչ փուլ դուրս գալն է: ՖԻՖԱ-ի դասակարգման աղյուսակում թիմը պահպանում է իր տեղը առաջին տասնյակում: Փորձառու մարզչին վաղուց էին հրավիրում Հունաստանի, Շոտլանդիայի, Արաբական Միացյալ էմիրությունների ու այլ երկրների ֆուտբոլային ակումբները: Հայտնի է նաեւ, որ մարզչի եւ Ռումինիայի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի ղեկավարության հարաբերությունները լարված են: Եվ անսպասելի չէր այն տեղեկությունը, որ Յորդանեսկուն ընդունել է Հունաստանի հավաքականի տեխնիկական ղեկավարի պաշտոնը զբաղեցնելու առաջարկը: Նախատեսվում է, որ երկտարյա պայմանագիրը կկնքվի հուլիսին, աշխարհի առաջնությունից հետո: Պայմանագրի նպատակը Հունաստանի հավաքականը Եվրոպայի 2000 թվականի առաջնությանը նախապատրաստելն է: Իսկ մարզչին կվճարվի տարեկան 500 հազար դոլար:

Այդուհանդերձ, Յորդանեսկուի որոշումը բուռն արձագանք գտավ Ռումինիայում: Մարզական հասարակայնության որոշ ներկայացուցիչներ ու թերթեր նրան մեղադրում են «հայրենասիրության բացակայության» մեջ: Սակայն վաստակաշատ մարզիչը նաեւ պաշտպաններ ունի: Նրանք նշում են, որ Յորդանեսկուն Ռումինիայի հավաքականի նկատմամբ իր պարտքը լիովին կատարել է: Եվ, վերջապես, նա ոչ առաջինն, ոչ էլ վերջին [illegible] է ընդունում:

Որոշ մարդիկ նաեւ հարց էին տալիս, թե արդյոք հնարավո՞ր է Յորդանեսկուի արտասահման մեկնելը, քանի որ նա ռումինական բանակի կադրային գեներալ է: Այդ հարցին պատասխանեց պաշտպանության նախարարության մամլո ծառայությունը. «Քանի դեռ Յորդանեսկուն ազգային հավաքականի մարզիչն է, կպահպանի գեներալի կոչումը: Նախատեսվող պայմանագրի ուժի մեջ մտնելու պահից կառաջարկվի նրան պահեստային փոխադրել: Նախարարությունը գեներալ Յորդանեսկուին իր շնորհակալությունն է հայտնում այն ամենի համար, ինչ նա արել է մինչ այսօր, եւ համոզված է, որ նրա աշխատանքի առաջա արդյունքները եւս պատիվ կբերեն ռումինական բանակին»:

Յուրօրինակ փորձամրցում

ԱՄՆ-ում երկու խաղ անցկացրեց Հոլանդիայի հավաքականը: Եվ երկուսում էլ, որոնք տեղի ունեցան Մայամիի «Պրո Պլեյեր» մարզադաշտում, հոլանդացիների կազմում չէր նրանց լավագույն խաղացողներից մեկը՝ Դենիս Բերգկամպը:

Առաջին խաղում Հոլանդիայի թիմը 2-0 հաշվով առավելության հասավ դաշտի տերերի նկատմամբ: Գոլերը խփեցին Ռոնալդ դե Բուրը եւ Կլարենս Զեեդորֆը: Սա ԱՄՆ-ի հավաքականի երկրորդ անընդմեջ պարտությունն էր: Սակայն խաղից հետո հաղթող թիմի գլխավոր մարզիչ Գուուս Հիդդինկը բավականին լավ արտահայտվեց ԱՄՆ-ի թիմի մասին:

Այնուհետեւ հոլանդացիները հանդիպեցին Մեքսիկայի հավաքականի հետ: 17-20-րդ րոպեների ընթացքում նրանք 3 գոլ խփեցին մրցակցի դարպասը: Առաջին գնդակը խփեց Պատրիկ Կլյույվերտը, ապա երկու րոպե հետո նա կրկնապատկեց հաշիվը, իսկ եւս 1 րոպե անց Վիմ Յոնկը հաշիվը դարձրեց 3-0: Մեքսիկացիների մարզիչ Մանուել Լապուենտեն իր թիմի կազմում փոփոխություններ կատարելու միջոցով կարողացավ երկրորդ խաղակեսում բեկում մտցնել: Մանուել Աբունդիան ու Ալբերտո Գարսիա Ասպեն (11 մետրանոցից) երկու գոլ խփեցին, սակայն ավելին անել Մեքսիկայի թիմի խաղացողներին չհաջողվեց: Հոլանդիայի հավաքականը հաղթեց 3-2 հաշվով:

[illegible]

Մեքսիկայի հավաքականներն ընդգրկված են այս տարվա ամռանը Ֆրանսիայում կայանալիք աշխարհի առաջնության եզրափակիչ փուլի միեւնույն «E» խմբում, եւ Մայամիում անցկացրած խաղը մի յուրօրինակ փորձամրցում էր նրանց համար:

Սաուդյան Արաբիայի մայրաքաղաք Էր Ռիյադում դաշտի տերերը ընդունել էին Գերմանիայի հավաքականին: Եվրոպայի չեմպիոնները 3-0 հաշվով հաղթեցին մրցակիցներին: Գոլերը խփեցին Օլիվեր Բիրհոֆը (18-րդ րոպ.), Թոմաս Հելմերը (72) եւ Օլաֆ Մարշալ (90):

Այս խաղում վնասվածք ստացավ Գերմանիայի հավաքականի հարձակվող Ֆրեդի Բոբիչը: Բժիշկների կարծիքով, նա ստիպված կլինի 2-3 շաբաթ «հանգստանալ»:

ՊԱՐՕԼԻՄՊԻԱԴԱ

Հաշմանդամ դահուկորդները մարզվում են Գրենոբլում

«Արմինյըն Միրոր Սփեքթեյթըր» շաբաթաթերթն իր փետրվարի 14-ի համարում հաղորդում է, որ Հայաստանի հաշմանդամ դահուկորդների խումբը ներկայումս Ֆրանսիայի Գրենոբլ քաղաքում մարզվում է՝ մասնակցելու համար ձմեռային օլիմպիական խաղերից հետո, մարտի 10-ին դարձյալ Նագանոյում բացվող հաշմանդամների հատուկ մրցումներում: Հավաքականի 8 դահուկորդներն ու նրանց վեց մարզիչները Գրենոբլում են գտնվում փետրվարի 2-ից: Նախքան մեկնելը նրանք 10 օր մարզվում էին Ծաղկաձորում: Մարզումները Ֆրանսիայում կազմակերպվել են ֆրանսիացի հաշմանդամ մի դահուկորդի կողմից, որը վերջին չորս տարիների ընթացքում այցելել է Հայաստան եւ օգնել Հայաստանի հաշմանդամ դահուկորդներին: Նա Հայաստանի թիմին տրամադրել է իր ագարակը բնակության համար: Իսկ Հայկական ավիաուղիները հոգացել է նրանց Երեւան-Փարիզ-Երեւան օդանավային ճանապարհածախսը:

Դահուկորդների խմբի հովանավորն է «Փյունիկ» կազմակերպությունը, որն ստեղծվել է երկրաշարժից հետո հաշմանդամ երեխաներին օգնելու նպատակով: Լոս Անջելեսում գործող «Փյունիկին» աջակցող խումբը հանգանակություն է սկսել՝ հոգալու դահուկորդների Նագանո ճանապարհորդելու ծախսերը: Մինչեւ օրս հավաքվել է 7500 դոլար, որը չնչին մասն է մոտ 50 հազարի հասնող մարզումների եւ մասնակցության ընդհանուր ծախսերի: Թերթն ավելացնում է, որ հաշմանդամների խմբից երեք անդամներ մասնակցել են 1996 թվի Ատլանտայի ամառային օլիմպիադային, որտեղ առագաստանավային մրցումներում գրավել են ութերորդ տեղը տասնհինգ երկրների աղյուսակում: Նրանց հաջող ելույթը այնքան է ոգեւորել Ատլանտայի փոքրիկ հայկական համայնքին, որ նրանք պարտավորվել են գնել ու Հայաստան առաքել մի առագաստանավ, որպեսզի խումբը կարողանա Սեւանա լճում մարզվել առաջիկա՝ 2000 թվականի Սիդնեյում կայանալիք օլիմպիական խաղերի համար: Առագաստանավը Հայաստան է հասել անցյալ նոյեմբերին: Հ. Ծ.

ՇԱԽՄԱՏ

Առջեւում են 5 մասնակիցներ

Իսպանիայի Լինարես քաղաքում անցկացվող բարձրագույն՝ 21-րդ կարգի մրցաշարի 5-րդ տուրը եւս խաղաղ բնույթ ուներ: Բոլոր երեք հանդիպումները՝ Գարրի Կասպարով-Վեսելին Թոպալով, Վիշվանաթան Անանդ-Վասիլի Իվանչուկ, Պյոտր Սվիդլեր-Վլադիմիր Կրամնիկ, ավարտվեցին ոչ-ոքի: Այժմ հետաքրքիր իրավիճակ է ստեղծվել. հինգ տուրից հետո 2,5-ական միավոր են վաստակել հինգ մասնակիցներ: Դրանք են Կասպարովը, Կրամնիկը, Անանդը, Շիրովը եւ Սվիդլերը: Վերջինս 5 պարտիա է անցկացրել, մյուսները՝ 4-ական: 6-րդ տեղում է Իվանչուկը՝ 1,5 միավոր (5 հնարավորից), իսկ աղյուսակը եզրափակում է Թոփալովը՝ 1 միավոր (4 հնարավորից):

Երեկ մրցաշարի մասնակիցները հանգստանում էին, իսկ այսօր ու վաղը կանցկացվեն 6-րդ եւ 7-րդ տուրի հանդիպումները, որոնցով կեզրափակվի առաջին շրջանը:

Երեկօրյա այցով Ֆիլիպիններում էր գտնվում ՖԻԴԵ-ի գծով աշխարհի չեմպիոն Անատոլի Կարպովը: Երկրի նախագահ Ֆիդել Ռամոսը պատվավոր հյուրին ընդունեց նախագահական պալատում եւ շախմատային հանդիպում անցկացրեց նրա հետ: «Բարձր մակարդակով» խաղը կարճ տեւեց ընդամենը 8 քայլ եւ ավարտվեց բարեկամական ոչ-ոքիով:

Թենիսի խաղադաշտերում

ԱՄՆ-ի հավաքականը Դեւիսի գավաթի այս տարվա իր առաջին հանդիպումը կանցկացնի Ռուսաստանի թիմի հետ: Այդ մրցախաղը կանցկացվի Ջորջիա նահանգի Սթոուն Մաունթի քաղաքում, ապրիլի 3-5-ը: Ամերիկացիների երկու առաջատարները՝ Փիթ Սամփրասն ու Մայքլ Չանգը, արդեն հայտնել են, որ հրաժարվում են հանդես գալ թիմի կազմում: Բանն այն է, որ այդ նույն օրերին այս երկու թենիսիստները մասնակցելու են Հոնկոնգում կազմակերպված խոշոր մրցաշարին, որտեղ նրանց խոշոր դրամական մրցանակներ են սպասում: Դե ինչ, Դեւիսի գավաթի մրցախաղի կազմակերպիչները այդ հարցում զիջում են: Դեւիսի գավաթի առաջին մրցախաղում ԱՄՆ-ի հավաքականը կգլխավորի Անդրե Ագասին, որն այժմ համաշխարհային դասակարգման ցուցակում 49-րդն է: Սան Խոսեի մրցաշարից հետո, որի եզրափակիչում նա հաղթեց Սամփրասին, մասնագետները նշեցին, որ Ագասին աստիճանաբար մոտենում է 1996 թ. իր մակարդակին, երբ հաղթեց Ատլանտայի օլիմպիադայում:

Այժմ ԱՄՆ-ում երկու մրցաշար է ընթանում: Ֆիլադելֆիայում մրցում են տղամարդիկ, իսկ Օկլահոմա Սիթիում կանայք: Իհարկե, այս մրցաշարում գլխավոր գործող անձինք կլինեն Վիլյամս քույրերը՝ 17-ամյա Վենուսը եւ 16-ամյա Սերենան:

Լոնդոնում անցկացվող մրցումներում շարունակում է հաջող հանդես գալ ռուսաստանցի Եվգենի Կաֆելնիկովը: Հերթական հանդիպման ժամանակ նա 6-3, 6-4 հաշվով պարտության մատնեց զուգախաղերի իր ընկերոջը՝ չեխ Դանիել Վացեկին: Այժմ Կաֆելնիկովը հանդիպելու է անգլիացի Թիմ Հենմանի հետ, որը հաղթեց հոլանդացի Ռիխարդ Կրայչեկին: Հետագա պայքարից դուրս մնաց Գորան Իվանիշեւիչը, որը 2-6, 4-6 հաշվով պարտություն կրեց հարավաֆրիկացի թենիսիստ Ուեյն Ֆերեյրայից: Ավելի մեծ անակնկալ էր աշխարհի թիվ 2 ռակետ, վերջերս Ավստրալիայի բաց առաջնությունում հաղթանակ տարած Պետր Կորդայի (Չեխիա) անհաջողությունը: Ֆրանսիացի Սեդրիկ Պյոլինը 6-3, 6-3 հաշվով վստահ հաղթանակ տարավ նրա նկատմամբ:

Ավստրիական Լինց քաղաքում անցկացվող մրցաշարում հաջող է խաղում Աննա Կուռնիկովան (Ռուսաստան)

ԼՈՂ

Աշխարհի գավաթի խաղարկության փուլերում

Հոնկոնգում անցկացված աշխարհի գավաթի խաղարկության փուլում իր հավասարը չունեցավ գերմանական թիմը, որը գլխավորում էր նշանավոր լողորդուհի Սանդրա Ֆյոլքերը: Գերմանացի մարզիկները հաղթեցին մրցաձեւերի մեծ մասում:

25 մետրանոց լողավազանում անցկացված մրցումներում երկու հաղթանակ տարավ աշխարհի չեմպիոն եւ ռեկորդակիր Ալեքսանդր Պոպովը: Ռուս լողորդը, որն արդեն մի քանի տարի ապրում է Ավստրալիայում, առաջինը հատեց եզրագիծը իր սիրած ազատ ոճով 50 եւ 100 մ մրցատարածություններում: Դրանով նա իր կարիերայի ընթացքում տարած հաղթանակների թիվը հասցրեց համապատասխանաբար 268-ի եւ 269-ի եւ բավականին գերազանցում է նախկինում չափանիշ համարվող բրիտանացի լողորդ Ջասթին Լեոնարդին: Սակայն մասնագետները նշում են, որ Հոնկոնգում Պոպովի ցույց տված ժամանակը շատ հեռու է իր իսկ ցույց տված ռեկորդային արդյունքներից:

Հոնկոնգից անմիջապես հետո Պոպովը մասնակցեց Պեկինում անցկացված գավաթի մրցումներին ու տարավ հերթական հաղթանակը: 100 մ լողատարածությունը նա անցավ 48,99 վայրկյանում, ինչը մոտ 2 վայրկյանով զիջում է նրա համաշխարհային ռեկորդին, սակայն բավարար եղավ առաջին տեղ գրավելու համար:

Մեկ այլ ռուս լողորդ՝ Անդրեյ Կորնեեւը, հաղթեց բրաս լողաոճով 200 մ եւ 100 մ մրցումներում:

Երկու հաղթանակ տարավ Սանդրա Ֆյոլքերը: Գերմանուհին մագուհին առաջինն էր ազատ ոճի եւ թիկնալողի 50 մ մրցատարածություններում: Նույն տարածություն բրաս լողաոճի մրցումներում առաջին տեղը գրավեց Սվետլանա Բոնդարենկոն (Ուկրաինա):

Պեկին են ժամանել 19 երկրների 200 լողորդներ, բայց հիմնականում հաղթում են չին մարզիկները: Նրանցից Հու Սյաո Վենը 100 մ համալիր լողում ցույց տվեց 1 րոպե 0,60 վայրկյան ժամանակ՝ 0,43 վայրկյանով գերազանցելով Լիզա Կառլսոնին պատկանող 6-ամյա վաղեմության ռեկորդը:

digitised by A.R.A.R.@

ԵՐԵՎԱՆ

Կավարտվի՞ Դավիթաշենի կամրջի շինարարությունը 1999-ի դեկտեմբերին

ՀՀ վարչապետ Ռ. Քոչարյանը այցելեց շինարարություն

Դավիթաշենի կամուրջը, որի շինարարությունը սկսվել էր 1982 թ.-ին, յուրօրինակ նախընտրական այցելավայր է դարձել: Շինարարությունն ավարտելու խոստումներով այստեղ է եղել Լ. Տեր-Պետրոսյանը՝ Վ. Սիրադեղյանի հետ, կամրջի շինարարությունը 1998-ին ավարտելը մտել է «Հանրապետություն» պատգամավորական խմբակցության ծրագիր մեջ: Երեկ աշխատանքային այցով այստեղ եղավ նաեւ ՀՀ վարչապետ Ռ. Քոչարյանը:

Կամուրջը Երեւանում կապիտալ շինարարության ամենախոշոր կառույցն է: Շինարարության սկզբում նախագծի նախահաշիվը կազմել է 14 մլն ռուբլի, որից գայսօր իրականացվել են 10 մլն ռուբլու կամ համարժեք դրամի աշխատանքներ: 1997 թ. բյուջեով կամրջի շինարարության ավարտի համար նախատեսվել էր 500 մլն դրամ, որից ինչպես ավելի վաղ Արմենպրեսին հայտնել էին Երեւանի քաղաքապետարանի կոմունալ տնտեսության եւ շինարարության վարչությունից, ոչինչ չէր տրամադրվել: Չէին վճարվել նաեւ 97-ին քաղաքապետարանի շինարարական կազմակերպությունների կողմից այստեղ կատարված 10 մլն դրամի աշխատանքները եւ 56 մլն դրամ աշխատավարձի պարտքը «Կամուրջշին» ձեռնարկությանը: Քաղաքապետարանը 98 թ. բյուջեի նախագծում կամրջի շինարարության համար 1 մլրդ 700 մլն դրամի հայտ է ներկայացրել, որ պետբյուջեն հաստատել է: Ընդ որում 1 մլրդ 600 մլն դրամը ակնկալվում է սեփականաշնորհումից ստացվող նյութերից, իսկ 100 մլն՝ կապիտալ շինարարության ծրագրի հաշվին: ՀՀ քաղաքաշինության նախարար Ֆելիքս Փիրումյանը հավաստեց, որ այդպիսով կապահովի համապատասխան աշխատանքների ծավալը եւ 1999 թ.-ի դեկտեմբերին կամուրջը կշահագործվի:

ՀՀ վարչապետը վստահեցրեց, որ կառավարությունն ըստ ամենայնի կաջակցի շինարարական աշխատանքների կազմակերպմանը եւ մարտի 15-ից (ընտրություններից մեկ օր առաջ) կսկսվի ֆինանսավորումը: Իրենց հերթին շինարարները խոստացան մարտի 1-ից սկսել աշխատանքները:

Կամուրջը լուծելու է տրանսպորտային մեծ խնդիր Դավիթաշեն թաղամասը կապելով Վաղարշյան փողոցի հետ: Այն միաժամանակ կդառնա տարանցիկ նշանակություն ունեցող ճանապարհի շարունակություն հանրապետության հյուսիսային շրջաններից սկսած ճանապարհը կամրջի վրայով միանգամից ելնելու է Աշտարակ, Վանաձոր, Գյումրի: Պրն Փիրումյանն ասաց, որ կամուրջը բավականին բարդ եւ թանկ ինժեներական կառույց է ու չի կարելի ձգձգել շինարարությունը, քանի որ այդ ընթացքում կոռոզիայի եւ այլ վնասների հետեւանքով զգալի չափով կփոշիանա կատարված աշխատանքը: Առաջարկ եղավ կառույցի 28 մետրանոց հեծանների արտադրությունը կազմակերպել հանրապետությունում, քանի որ ներկայումս Ռուսաստանում դրանք պատվիրելը մեծ ծախսեր է պահանջում: Հեծանների արտադրության համար անհրաժեշտ մոտ 600 տոննա մետաղական հատուկ տարր ունի ՀՀ էներգետիկ համակարգը, որի հետ հույս կա համաձայնության գալ եւ կազմակերպել աշխատանքը:

ՀՀ տրանսպորտի նախարար Հենրիկ Քոչինյանը լրագրողներին հայտնեց, որ ճանապարհների պահպանության գումարներից որոշակի հատկացումներ են արվում նաեւ կամուրջների համար եւ նշեց, որ այսօր գլխավոր խնդիրը Աշտարակի կամրջի երկրորդ հերթի ավարտումն է: Ինչ վերաբերում է Կիեւյան կամրջի վերականգնմանը, որը չնայած երկարատեւ ծառայությանը դեռ չի սպառել իրեն, նորոգման կենթարկվի Դավիթաշենի կամրջի շահագործման հանձնելուց հետո: Օգտագործելով այս երթուղին, կարելի է ժամանակավորապես դադարեցնել երթեւեկությունը Կիեւյան կամրջով եւ 3-4 ամսվա ընթացքում ավարտել հիմնանորոգման խնդիրները: Մյուս կամուրջների մասին այդպես էլ չխոսվեց: Կա՞ն արդյոք ֆինանսներ բյուջեում, տրանսպորտի նախարարը ասաց. «Պետք է ճարել»: Միգուցե անհրաժեշտ է երկարաձգե՞լ նախընտրական փուլը: Այս ընթացքում շատ լավ խոստումներ հավանաբար իրականություն դառնան:

ԱՆՈՒՇ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

ADANA COMMERCIAL BANK

ԻՆՉՊԵՍ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՓՈԽԱՆՑՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

«Ադանա» բանկը հայտարարում է Հայաստան շտապ փոխանցումներ կատարելու ասպարեզում ծառայությունների ոլորտի ընդլայնման մասին: Այսուհետ 24 ժամվա ընթացքում ձեզ կարող են փոխանցումներ կատարել աշխարհի ցանկացած կետից եւ գործնականորեն Ռուսաստանի բոլոր տարածաշրջաններից՝ «Ադանա» բանկի, «Կրեդիտ-Մոսկվա» բանկի եւ Ռուսաստանի Արտաքին առեւտրի բանկի (Վնեշտորգբանկ) մասնաճյուղերի թղթակցական ցանցի միջոցով:

Մոսկվայից եւ Սանկտ Պետերբուրգից դրամական փոխանցումների իրականացման փոխադրույքը՝ 1%: Ռուսաստանի տարածաշրջաններից փոխադրույքը՝ 1% կամ առնվազն 10 դոլար:

Ձեզ սպասում ենք հետեւյալ հասցեներով՝

Մոսկվայում՝ «Կրեդիտ-Մոսկվա» ԲԱԸ
Մոնետչիկովսկի 6-րդ նրբանցք, 8 (մետրոյի «Պավելեցկայա» կայարան): Հեռ. 237-55-93, 233-42-43
Սանկտ Պետերբուրգում՝ «Կրեդիտ-Մոսկվա», «Սանկտ-Պետերբուրգսկի» մասնաճյուղ
Սադովայա փող., 54 (մետրոյի «Սադովայա» կայարան):
Հեռ. 310-19-67, 310-13-69
Երեւանում՝ «Ադանա» բանկ
Հայաստանի Հանրապետություն, Երեւան, Նալբանդյան 5:
Հեռ./Ֆաքս՝ +(885)39 07157, +(885) 2 585980
Տելեքս՝ (64) 243340 ADANA SU

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՌԵՎՏՐԻ ԲԱՆԿԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԵՐԻ ՑԱՆՑԸ

Սանկտ-Պետերբուրգ, Բոլշայա Մորսկայա փ. 29	հեռ. (812)	312-78-00
Բլագովեշչենսկ, Սովետսկիյ նրբ. 65/1	հեռ. (4162)	42-10-47
Խաբարովսկ, Մոսկովսկայա փ. 7	հեռ. (4212)	33-58-13
Վիբորգ, Կրեպոստնայա փ. 16	հեռ. (81278)	2-53-02
Նախոդկա, Շկոլնայա փ. 19	հեռ. (42366)	4-69-71
Նովոռոսիյսկ, Սովետների փ. 47	հեռ. (86134)	5-74-14
Սոչի, Կարլ Լիբկնեխտի փ. 10	հեռ. (8622)	92-73-35
Կրասնոյարսկ, Լենինի փ. 143	հեռ. (3912)	21-85-29
Իրկուտսկ, Սվերդլովի փ. 40	հեռ. (3952)	24-16-72
Ստավրոպոլ, Կոմինտերնի փ. 7	հեռ. (8652)	26-17-54
Կալինինգրադ, Բոլնիչնայա փ. 5	հեռ. (0112)	34-05-00

ԿՈՐԵԼ Է

Կարեն Մնացականյանի անհատ ձեռներեցի վկայականը:
Վկայականի համարը
01.Ա018385
Գործի համարը 271.00879
Գրանցման օրը 29.11.95 թ.
Համարել անվավեր

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

ճաշասենյակի «Ռոջեռս» կահույք, հեռ. **42-20-37**

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

3 սենյականոց բն. Նորքի V զանգ.,
հեռ. **64-93-89, 64-88-85**

Ուզո՞ւմ եք
նիհարել մեկընդմիշտ
Զանգահարե՛ք
27-10-21
ժամը 19-ից

ACCELS

ԱՄՆ-ում ուսումը շարունակելու հնարավորություններ

ԱՄՆ-ի կառավարությունը հայտարարում է 1998 թվականի **Edmund S. Muskie** եւ **Freedom Support Act Fellowship** ծրագրերը, որոնք թույլ են տալիս Հայաստանի քաղաքացիներին մեկ կամ երկու տարով ուսումը շարունակել ԱՄՆ-ում: Ծրագրերը հովանավորվում են Միացյալ Նահանգների ինֆորմացիոն գործակալության **USIS**-ի կողմից եւ իրագործվում Հայաստանում կրթության եւ լեզուների ուսուցման համագործակցման ամերիկյան խորհրդի (ACCELS) եւ Բաց հասարակության ինստիտուտ (OSI) կազմակերպությունների միջոցով:

Թոշակները առաջարկվում են հետեւյալ բնագավառների մասնագետներին՝

- բիզնեսի եւ կրթության կառավարում
- տնտեսագիտություն
- իրավաբանություն
- հասարակական կառավարում
- քաղաքականություն

Մանրամասն տեղեկություններ եւ դիմումներ ստանալու համար դիմեք **ACCELS**-ի գրասենյակ

Մ. Բաղրամյան 20, հեռ. 58-26-87 եւ USIS-ի գրադարան՝ Ամերիկյան դեսպանատան շենք:

• Դիմումները ներկայացրեք **ACELLS**-ի գրասենյակ մինչեւ 1998 թ. մարտի 27-ը:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

36x7,5x15 մ չափսերով երկաթե քանդվող անգար, որը կարելի է օգտագործել որպես պահեստ, արտադրամաս, ինչպես նաեւ այլ նպատակներով: Անգարը տեղադրված է Երեբունու շրջանի Ջրաշեն գյուղում: Գինը՝ 2000 դոլար:

Հեռախոս՝ **23-41-03, 57-42-46**

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

2 սենյականոց բնակարան, Ֆրունզեի փ. շենք 6, 34 բն., 5 հարկանի շենքի 5-րդ հարկում:
Հեռ.՝ 44-97-40, 58-18-41
(«Հայրենիք» կինոթատրոնի մոտ)

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

4 սենյականոց բնակարան 115/70 քմ, Չարենցի 52, 3 հարկանի քարե շենքի 2-րդ հարկում:
Հեռ.՝ 55-66-56

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԴՊՐՈՑ

Հ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԴՊՐՈՑԸ ՑԵՐԵԿԱՅԻՆ ԵՎ ՀԵՌԱԿԱ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԴԻՄՈՐԴՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒՄ Է 1998-99 ՈՒՍՏԱՐՎԱ ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ-ԽՈՐՀՐԴԱՏՎԱԿԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅՈՒՆ

Դասընթացների նպատակն է դիմորդներին նախապատրաստել դպրոցի ընդունելության մրցույթներին:

Ուսման տեւողությունը ցերեկային ուսուցման ձեւում 3 ամիս է, իսկ հեռակայում՝ 4 ամիս:

Ուսուցումը վճարովի է: Վճարումը կատարվում է ամբողջ դասընթացի համար ըստ առանձին առարկաների՝

- իրավագիտության եւ քաղաքագիտության հիմունքներ,
- տնտեսագիտության եւ կառավարման հիմունքներ,
- շարադրություն եւ վարչական տեքստի խմբագրում,
- օտար լեզուներ (անգլերեն, ֆրանսերեն, գերմաներեն):

Դասընթացներին կարող են մասնակցել.

- ցերեկային ուսուցման ձեւում մինչեւ 30 տարեկան պետական բուհերն ավարտածները, պետական բուհերի ավարտական կուրսի ուսանողները, ինչպես նաեւ մինչեւ 45 տարեկան պետական ծառայողները,
- հեռակա ուսուցման ձեւում պետական բուհերն ավարտած եւ գործադիր իշխանության համակարգի մարմիններում աշխատող պետական ծառայողները, ինչպես նաեւ պետական միջնակարգ մասնագիտական ուսումնական հաստատություններն ավարտած եւ գործադիր իշխանության համակարգի մարմիններում առնվազն 2 տարվա ստաժ ունեցող աշխատողները:

Դիմումներն ընդունվում են ս/թ մարտի 2-13-ը:

Պարապմունքները սկսվում են մարտի 17-ից:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել ՀՀ կառավարման դպրոց:

Հասցեն՝ Կիեւյան 8 (նախկին թիվ 10 ուսումնարանի շենքում)
Հեռախոս 22-89-75, 22-89-42

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (589167, 581351) - պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրքերով - մագնիսական սկավառակներով - INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur):

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 770 Տպաքանակը՝ 3500 Ստորագրված է տպագրության 27. 02. 1998 Գինը՝ 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@